

371.2013

0662๙

ร.3 ✓

ศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เขตการศึกษา 5

ปริญญานิพนธ์

ของ

อารีย์พร อรรถวุฒิกุล

25 เม.ย. 2540

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

เมษายน 2536

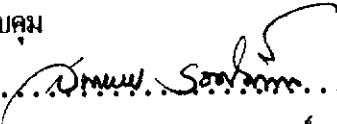
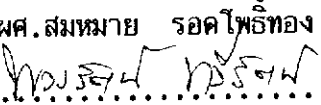
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕๓๕๔

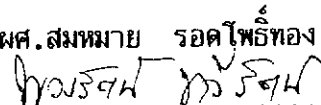
187510

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

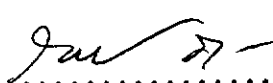
คณะกรรมการควบคุม

..........ประธาน
(ผศ.สมหมาย รอดไพฑูรย์ทอง)
..........กรรมการ
(รศ.พวงรัตน์ ทวีรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(ผศ.สมหมาย รอดไพฑูรย์ทอง)
..........กรรมการ
(รศ.พวงรัตน์ ทวีรัตน์)
..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลขันธ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๑๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ เอาใจใส่ แก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยดียิ่งมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอกราบ ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลขันธ์ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณา เป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ซึ่งส่งผลต่อ ความสมบูรณ์ ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คุณปรง พวงนัคตา รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มศว. ประสานมิตร คุณระลึก ธาณี ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ คุณปราณี รอดโพธิ์ทอง ศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คุณไกรฤทธิ์ เพชรรัตนกุล ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณวิสุทธิ์ ม่วงทอง คุณวรรณะ กุญเพชร คุณวัชรินทร์ สมุทรวานิช คุณเนาวรัตน์ แดงยิ้ม คุณบุบผา ชังพุก คุณวันเพ็ญ เกตุสกุล และศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณ คุณเจริญ ปิ่นทอง ที่ให้ความช่วยเหลือในการประสานงานด้วยดีตลอดมา

ขอกราบระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณแม่มาลัย พายทอง และคุณชัยวัฒน์ คำประไพ ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนในการศึกษาแก่ลูกมาโดยตลอด ขอระลึกถึงความเสียสละของ คุณสนิท อรรถวุฒิคุณ คุณศิวินิด อรรถวุฒิคุณ ด.ช. ปิยะพัธ อรรถวุฒิคุณ คุณปราโมทย์ สมจิต และคุณเกษร คงศรี ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ ด้วยดีตลอดมา เป็นผลให้ผู้วิจัย สำเร็จการศึกษาตามที่ได้ตั้งปณิธานไว้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริณิงานี้ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา
ในพระคุณของบิดา คุณลุง และอาจารย์ ผู้ล่วงลับไปแล้วกล่าวคือ ร.ต.ต.ผล พายทอง
ร.ต.อ.สุนทร เย็นเปรม รองศาสตราจารย์ ดร.สังค อุทรานันท์ และครู อาจารย์
ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

อารีย์พร อรรถวุฒิกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	8
จุดมุ่งหมายในการนิเทศการศึกษา	9
หลักการนิเทศการศึกษา	12
บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์	15
คุณสมบัติของศึกษานิเทศก์	33
ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
สมมติฐานการวิจัย	38
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	40
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	41

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	42
วิธีการจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
สัญลักษณ์ในการใช้การวิเคราะห์ข้อมูล	47
การแปลความหมายของข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
ลำดับผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	72
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	72
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	73
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	73
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	74
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	85
 บรรณานุกรม	87
 ภาคผนวก	91
 ประวัติย่อของผู้วิจัย	124

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คำร้อยละของสภาพภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	42
2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ	49
3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา	54
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา	58
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน ฝ่ายบริการทางการศึกษา	63
6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน รวมทั้ง 4 ฝ่าย	67
7 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย ตามทัศนะของ ศึกษานิเทศก์ จําแนกตามวุฒิ	68
8 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย ตามทัศนะของ ศึกษานิเทศก์ จําแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	69
9 เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย ตามทัศนะ ของศึกษานิเทศก์ จําแนกตามวุฒิ	70
10 เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย ตามทัศนะ ของศึกษานิเทศก์ จําแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	71

ภูมิหลัง

งานของศึกษานิเทศก์มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนการจัดการศึกษา และให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาของผู้เรียน กู๊ด (กรมสามัญศึกษา. 2511 : 1 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1959 : 574) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศที่จะช่วยให้คำแนะนำแก่ครูหรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น การนิเทศการศึกษาก่อให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครูในการคัดเลือกและปรับปรุงวิธีการสอนและช่วยในการประเมินผลการสอนจึงถือได้ว่าการนิเทศการศึกษาเปรียบประดุจดังระบบประสาทของโรงเรียน ซึ่งทำหน้าที่คอยควบคุมช่วยเหลือให้โรงเรียนจัดการศึกษาและดำเนินไปอย่างถูกต้อง

โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งกระจายอยู่ทุกตำบลของประเทศนั้น ตัวจักรสำคัญในการดำเนินการจัดการประถมศึกษาก็คือ ครู เพราะถ้าหากครูเหล่านั้นจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะทำให้นักเรียนมีคุณภาพที่ดี ซึ่งจะประเมินได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ดี แต่ในสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาในระดับนี้ยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ซึ่งจากการสรุปโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา โครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ. 2525 - 2534 และการสำรวจสภาวะทางการศึกษาของประเทศ ซึ่งจัดทำโดยความร่วมมือระหว่างองค์การยูเนสโก และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปผลสอดคล้องกันว่า ครูส่วนใหญ่สอนโดยใช้วิธีการบรรยายเป็นหลักถึงแม้ว่าหลักสูตรได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนแล้วก็ตาม แต่คุณภาพของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาในแต่ละชั้นอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ (สมยศ เม่นแย้ม. 2529 : 10 - 11) กล่าวว่า จากการสรุป อุปสรรคและปัญหาในการพัฒนาการศึกษาในรอบทศวรรษ (2520 : 2529) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีความตอนหนึ่งว่า ครูยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน คือยังสอนแบบเดิม ๆ นั้นเอง พร้อมกับเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา

คือการสนับสนุนงานวิชาการ โดยการนิเทศการศึกษาและ (บันลือ พุกกะวัน. 2528 : 7 - 8) กล่าวว่า เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นการแก้ไขปัญหามีระบบและเป็นการให้ศึกษานิเทศก์กับครูได้ร่วมมือกันที่จะหาทางช่วยเหลือครูผู้สอนได้พัฒนาปรับปรุงการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น อันจะมีผลที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าวจึงได้จัดตั้งหน่วยงานให้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการนิเทศการศึกษาในกรมต่าง ๆ อาทิ กรมการฝึกหัดครู กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพลศึกษา กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรมได้กำหนดให้ศึกษานิเทศก์ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รับผิดชอบงานตรวจและติดตามผล ศึกษาวิเคราะห์ระดับจังหวัดรับผิดชอบงานวิจัยและการวางแผนงาน และศึกษานิเทศก์ระดับอำเภอรับผิดชอบงานนิเทศและติดตามผลของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2524 : ก - ง)

ด้วยเหตุที่ศึกษานิเทศก์ระดับจังหวัดต้องทำงานเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษาวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนและการวางแผนงาน จึงต้องร่วมมือติดต่อกับประสานงานและทำงานร่วมกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งในระดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จากสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ศึกษานิเทศก์ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างมาก ดังผลงานวิจัยของ สุจินต์ ต้นเจริญ (2524 : 60 - 70) ท้าการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะบทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะเข้ พ.ศ. 2524 พบว่า ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความสามารถในการแนะนำให้ผู้อื่นเข้าใจมีมากแต่ความสามารถด้านวิจัยมีน้อยต้องปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มากขึ้นในด้านช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของครู การประสานงานด้านวิชาการ ตรวจเยี่ยมโรงเรียน การบริการอุปกรณ์การสอน การให้คำปรึกษาปัญหาส่วนบุคคล และจากผลงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2525 : 145 - 151) ซึ่งศึกษาเรื่องการบริหารงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สังกัดกรมสามัญศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน

และศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในด้านการนิเทศการสอนในโรงเรียนด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการศึกษา ทดลองวิจัย และเขียนบทความทางวิชาการ และด้าน บริหารทางการศึกษา บรากว่าการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน สำหรับ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ที่เป็นปัญหามากคือ ระยะเวลาที่ศึกษานิเทศก์พบกับครูเพื่อการนิเทศน้อยเกินไป จำนวนของศึกษานิเทศก์ต่อจำนวนครู และโรงเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน เอกสารหลักสูตรและเครื่องมือเครื่องใช้ในการนิเทศมีไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่ได้ศึกษาเอกสารที่ศึกษานิเทศก์ผลิตขึ้น ขาดแคลนงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียน การสอน ขาดการวางแผนงานการนิเทศการศึกษาร่วมกันและขาดการติดตามผลการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษา

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2532 หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ได้ทำการติดตามและสำรวจความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอทั่วประเทศได้สรุปปัญหาว่า การปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีปัญหาที่สำคัญคือบุคลากรไม่เพียงพอ (ร้อยละ 80.65) ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน (ร้อยละ 22.59) การนิเทศไม่ได้ตามแผนปฏิทิน การปฏิบัติงาน (ร้อยละ 9.68) และขาดเครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 6.45)

จากปัญหาดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควร ซึ่งหน่วยงานบริหารที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจ ในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 5 เพื่อจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานของผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงาน ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และเพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารในระดับ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นำไปปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทุกระดับ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ อำนวยประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เขตการศึกษา 5 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัด เขตการศึกษา 5 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 จำแนกตามตัวแปรวุฒิและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด
4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 จำแนกตามตัวแปรวุฒิและประสบการณ์
ในการปฏิบัติงาน ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน
ที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 5 และสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น
เสนอสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อพิจารณาปรับปรุง และพัฒนาการ
ปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบด้วยงาน
4 ฝ่าย ดังนี้

- 1.1 งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ
- 1.2 งานฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา
- 1.3 งานฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา

1.4 งานฝ่ายบริการทางการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่ปฏิบัติงานจริงในปีการศึกษา 2535 จำนวนทั้งสิ้น
85 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สุ่มจากศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ดังกล่าวข้างต้น จำนวน 70 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย
คิดเป็นร้อยละ 80 ของประชากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 วุฒิ แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่

3.1.1.1 ปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งเป็น

3.1.2.1 10 ปีและต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 สูงกว่า 10 ปี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด ประกอบด้วยงาน 4 ฝ่าย

ดังนี้

3.2.1.1 งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ

3.2.1.2 งานฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา

3.2.1.3 งานฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา

3.2.1.4 งานฝ่ายบริการทางการศึกษา

3.2.2 ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ประกอบด้วยงาน 4 ฝ่าย

ดังนี้

- 3.2.2.1 งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ
- 3.2.2.2 งานฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา
- 3.2.2.3 งานฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา
- 3.2.2.4 งานฝ่ายบริการทางการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศึกษาพิเศษ หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งศึกษาพิเศษ ประจำสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2535
2. การปฏิบัติงาน หมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ซึ่งประกอบด้วยงาน 4 ฝ่าย ดังนี้

2.1 งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ หมายถึง งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา งานพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา งานพัฒนาหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา

2.2 งานฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา หมายถึง งานพัฒนารูปแบบเทคนิควิธีการสื่อและเครื่องมือการนิเทศการศึกษา งานพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์งานสนับสนุนการนิเทศการศึกษาแก่ สปอ./สปก. กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 งานฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา หมายถึง งานระบบข้อมูลและสารสนเทศ จัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและการนิเทศศึกษางานวิเคราะห์วิจัยระดับก่อนประถมและระดับประถมศึกษา การจัดการศึกษาและการบริหารทางวิชาการ งานทดสอบวัดและประเมินผล งานพัฒนามาตรฐานการศึกษา

2.4 งานฝ่ายบริการทางการศึกษา หมายถึง งานผลิต จัดหาสื่อ เครื่องมือการเรียนการสอน การบริหารและการนิเทศ งานบริการและเผยแพร่สื่อ เครื่องมือการเรียน

การสอน การบริการและการนิเทศ งานพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์
งานห้องสมุด สื่อและส่งเสริมการจัดห้องสมุดและมุมหนังสือ

3. ปัญหาในการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานทั้ง
4 ฝ่ายให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ (ดังกล่าวในข้อ 2)

4. วุฒิ หมายถึง ระดับการศึกษาของศึกษานิเทศก์ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่
ปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ 10 ปีและต่ำกว่า 10 ปี และสูงกว่า
10 ปี

6. เขตการศึกษา 5 หมายถึง ท้องที่ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ
พระราชกฤษฎีกาแบ่งออกเป็นเขตเพื่อประโยชน์ในการบริหารการศึกษา ซึ่งครอบคลุมพื้นที่จังหวัด
ต่าง ๆ 6 จังหวัด คือ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี
และประจวบคีรีขันธ์

เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เรียงตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของการนิเทศการศึกษา
2. จุดมุ่งหมายในการนิเทศการศึกษา
3. หลักการนิเทศการศึกษา
4. บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
5. คุณสมบัติของศึกษานิเทศก์
6. ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

บุคคลสำคัญทางการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้หลายลักษณะบางท่านให้ความหมายในลักษณะของกิจกรรมทางวิชาการที่จัดให้กับครู บางท่านให้ความหมายในลักษณะของงานวิชาการในโรงเรียน ในปัจจุบันนี้การให้ความหมายของการนิเทศไปในลักษณะของกระบวนการกันมากขึ้น การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลสำคัญซึ่งได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา ซึ่งบ่งชี้ถึงการทำงานเกี่ยวกับการนิเทศ ดังนี้

บุญใหญ่ สาธิต (2526 : 232) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ในการแนะนำครูหรือผู้อื่นที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้รู้วิธีปรับปรุงการสอน หรือการให้การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 4) ได้ให้ความหมายทั่วไปของการนิเทศการศึกษาว่าหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล และปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะปฏิบัติได้อย่างถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุด

สังกัด อุทรานันท์ (2530 : 12) กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน"

แฮริส (สังกัด อุทรานันท์. 2530 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1975 : 10 - 11) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาคือการที่บุคลากรในโรงเรียนได้กระทำกับบุคคลหรือสิ่งอื่นใด เพื่อคงไว้หรือเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายทางการสอนของโรงเรียน

สเปียร์ (สังกัด อุทรานันท์. 2530 : 11 อ้างอิงมาจาก Spears. 1967 : 16) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็น "กระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครูโดยการทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้"

จากความหมายของการนิเทศดังกล่าว สรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อันเป็นผลต่อความเจริญของงานและประสิทธิผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

จุดมุ่งหมายในการนิเทศการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 6) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อการแก้ไข (Corrective) การนิเทศต้องแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ข้อบกพร่องเล็กน้อย ข้อบกพร่องพอประมาณจนกระทั่งถึงข้อบกพร่องที่มีผลเสียหายและที่รุนแรง
2. เพื่อการป้องกัน (Preventive) การนิเทศมุ่งที่จะป้องกันมิให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหาร การใช้หลักสูตรและการเรียนการสอนหรือมุ่งลดปัญหาให้เหลือน้อยที่สุด โดยจะต้องมีการคาดคะเนว่าจะมีปัญหามาและความยุ่งยาก อะไรอยู่ข้างหน้าแล้วร่วมกันวางแผนป้องกัน
3. เพื่อการก่อหรือสร้าง (Constructive) มุ่งให้รู้จักใช้วิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ สร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาใช้เอง เช่น วัสดุการสอนต่าง ๆ

4. เพื่อการสร้างสรรค์ (Creative) มุ่งให้มีโอกาสได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยและหาสิ่งที่เหมาะสมมาใช้

อาคัม และดิกกี (วัชรินทร์ แสงศัพท์. 2528 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Adam and Dickey. 1953 : 47) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษา มุ่งให้ครูมีความสามารถที่จะนำตนเองและตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองได้ อีกทั้งยังมุ่งให้เป็นผู้รู้จักคิดค้นวิธีการทำงานด้วยตนเอง
2. การนิเทศการศึกษา มุ่งที่จะให้ครูได้เรียนรู้ว่าอะไรคือปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และจะหาวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไร ช่วยให้ครูรู้จักแยกแยะและวิเคราะห์ปัญหา จะทำให้สามารถมองเห็นถึงข้อยุ่งยากต่าง ๆ ได้ และจะนำไปสู่แนวทางแก้ปัญหาให้ตรงจุดยิ่งขึ้น
3. การนิเทศการศึกษา จะต้องช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคง และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของครูให้สูงขึ้น
4. การนิเทศการศึกษา จะช่วยให้ครูมีความคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการ และสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้
5. การนิเทศการศึกษา จะต้องช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างครูและผู้บริหาร ตลอดจนการสนับสนุนจากประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
6. การนิเทศการศึกษา จะต้องช่วยให้ครูเข้าใจและทราบจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของการจัดการศึกษาในโรงเรียน

สังัด อุทรานันท์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 14) ได้ให้ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้ว่า

1. พัฒนาคน ได้แก่ การร่วมกันทำงานระหว่างครูกับผู้นิเทศ อันเป็นผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน ได้แก่ การทำให้การสอนของครูให้ดีขึ้นเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู

3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์เป็นผลมาจากร่วมกันคิดร่วมกันทำงานและแลกเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตามไม่ใช่การบังคับบัญชาคอยจับผิด ย่อมเกิดการประสานสัมพันธ์เป็นอย่างดี

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ขวัญกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลตั้งใจทำงาน ดังนั้นการนิเทศการศึกษาย่อมสำเร็จได้ยากหากขาดขวัญกำลังใจ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 (2533 : 2 - 3) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. เพื่อแก้ปัญหาให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร ให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. เพื่อพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยี รูปแบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
4. เพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ อันจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานดังกล่าวได้รวมทั้งให้ขวัญและกำลังใจ ในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
5. เพื่อให้คำปรึกษาและประสานงานทางวิชาการแก่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานองค์การระหว่างประเทศ

6. เพื่อประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานศึกษาธิการเขต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ดำเนินโครงการและงานพัฒนาต่าง ๆ ที่กระทรวงและกรม มอบหมายไปยัง เขตการศึกษาจังหวัดและอำเภอ

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะช่วยให้ครูมีความรู้ความสามารถ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพ และประสานงานวิชาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตาม ความมุ่งหมายของการศึกษา

หลักการนิเทศการศึกษา

การปฏิบัติงานในทุกระดับของหน่วยงานต่าง ๆ ย่อมจะต้องมีจุดประสงค์หรือเป้าหมาย ของหน่วยงานนั้น ๆ การที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล นั้นบุคลากรจะต้องมีหลักการใดหลักการหนึ่งสำหรับยึดถือ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็น ไปในทิศทางเดียวกัน

การนิเทศการศึกษาซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาในการ พัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ฉะนั้น การปฏิบัติ งานของศึกษานิเทศก์จึงต้องยึดถือในหลักการของการนิเทศการศึกษาซึ่งมีท่านผู้รู้ได้ให้แนวทัศนะ ไว้ดังนี้

เบอร์ตัน และบรูคเนอร์ (อิทธิพล ศรีมังกร. 2529 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Burton and Brueckner. 1965 : 71 - 72) ได้ให้หลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความรู้ถูกต้องตามหลักวิชาการ คือเป็นไปตามค่านิยม ความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ ควรมีวิวัฒนาการทั้งทางด้านเครื่องมือ และกลวิธี โดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอน
2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ คือเป็นไปอย่างมีลำดับ เป็นระเบียบ ในกระบวนการทำงาน มีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างถูกต้อง เชื่อถือได้

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย คือเคารพในตัวบุคคล คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ใช้อำนาจน้อยที่สุด

4. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ คือแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้แสดงออก และพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง สภาพสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อต่อการทำงานให้มากที่สุด

มาร์ค และสตูปส์ (วัชรินทร์ แสงศัพท์. 2528 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Marks and Stoops. 1978 : 5 - 6) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีหลักการดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย
2. การนิเทศการศึกษา ต้องถือหลักว่าเป็นการบริหาร ซึ่งครูเป็นผู้ให้บริการ
3. การนิเทศการศึกษา ควรสอดคล้องกับความต้องการของครู
4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ทัศนคติ และความสัมพันธระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ

5. การนิเทศการศึกษา ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของงานวิจัยและพยายามหาทางให้ครูศึกษางานวิจัย แล้วนำมาปฏิบัติตามนั้น

6. การนิเทศการศึกษา ควรยึดหลักการประเมินผลการนิเทศ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

สังค์ อุทรานนท์ (2530 : 15 - 17) กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้

3 หลักการ คือ

1. การนิเทศการศึกษาเป็น "กระบวนการ" ทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

2. การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงานนั้นจะกระทำโดยผ่าน "ตัวกลาง" คือครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. การนิเทศการศึกษา (ในประเทศไทย) เน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

นอกจากนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(2533 : 9 - 10) ได้วางหลักการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. หลักการผู้นำ คือ การใช้อิทธิพลของบุคคลที่จะทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม
เป็นไปตามเป้าหมายประสงค์
2. หลักความร่วมมือ คือ การกระทำร่วมกันและรวมพลังทั้งหมดเพื่อแก้ปัญหาด้วยกัน
โดยยอมรับและยกย่องผลของความร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนจากหลายฝ่าย
และทำหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจนในการจัดองค์การการประเมินผล ตลอดจนประสานงาน
3. หลักการเห็นใจ คือ การนิเทศการศึกษาจะต้องคำนึงถึงตัวบุคคลที่ร่วมงาน
ด้วยการเห็นใจ จะทำให้ตระหนักในคุณค่าของมนุษยสัมพันธ์
4. หลักการสร้างสรรค์ คือ การนิเทศการศึกษา จะต้องทำให้ครู เกิดพลังที่จะ
คิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ หรือทำงานด้วยตนเองได้
5. หลักการบูรณาการ เป็นกระบวนการซึ่งรวมสิ่งกระจัดกระจายให้สมบูรณ์
มองเห็นได้
6. หลักการมุ่งชุมชน เป็นการแสวงหาปัจจัยที่สำคัญในชุมชนและการปรับปรุง
ปัจจัยเหล่านั้น เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดีขึ้น
7. หลักการวางแผน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับการแสวงผล
ในอนาคต การกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการล่วงหน้า การพัฒนาทางเลือกเพื่อปฏิบัติให้บรรลุ
ถึงจุดประสงค์และการเลือกทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด
8. หลักการยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถที่จะถูกเปลี่ยนแปลงได้และพร้อม
อยู่เสมอที่จะสนองความต้องการสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป
9. หลักวัตถุนิยม หมายถึง คุณภาพที่เป็นผลมาจากหลักฐานตามสภาพความจริง
มากกว่าความเห็นส่วนบุคคล
10. หลักการประเมิน หมายถึง การหาความจริงโดยการวัดที่แน่นอนและหลายอย่าง
จากหลักในการนิเทศการศึกษาทั้ง 10 ประการดังกล่าว หลักการที่สำคัญของการนิเทศ
การศึกษา ที่ต้องยึดถือมี 2 ประการคือ

1. การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

2. การนิเทศการศึกษานับบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยคือมีการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการเปลี่ยนบทบาทในฐานะผู้นำและผู้ตาม มีความรับผิดชอบต่อผลงานร่วมกัน และเน้นการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

อาย (สายยัณฑ์ ผาน้อย. 2529 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Eye. 1971 : 52) กล่าวว่า หลักสำคัญของการนิเทศการศึกษามี 3 ประการ คือ

1. มีความเคารพในความคิดซึ่งกันและกัน
2. กำหนดหน้าที่ที่ต้องการสำหรับแต่ละบุคคลไว้อย่างแน่นอนชัดเจน
3. คำนึงถึงความพอใจของแต่ละบุคคลในการแบ่งงานหรือมอบหมายหน้าที่ให้ผู้อื่น

จากแนวคิดและทัศนะดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาที่ดีนั้นจะต้องยึดหลักการที่จะทำให้การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาประสบผลสำเร็จ อันจะต้องประกอบด้วย ความริเริ่ม สร้างสรรค์ความมีมนุษยสัมพันธ์บนพื้นฐานแห่งความเป็นประชาธิปไตย การยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้ครูได้ก้าวหน้าในวิชาชีพ และที่สำคัญก็คือร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอน จัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์

ศึกษานิเทศก์เป็นตำแหน่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาและเป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย เช่น ครูหรือผู้บริหารโรงเรียน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านกำหนดบทบาทของศึกษานิเทศก์ไว้ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 63 - 64) กล่าวว่า ในการจัดการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้นศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1. รวบรวมแผนงานในการปฏิบัติงาน โดยมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมาย และกำหนดทางเลือกรวมทั้งวางแผนงานในการปฏิบัติงาน

2. เป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ในสิ่งที่จะปฏิบัติ หากศึกษานิเทศก์ไม่มีความถนัดในเรื่องใด ก็เป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จะต้องแสวงหาวิทยากร จากแหล่งอื่นมาช่วยให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

3. ดำเนินการนิเทศการปฏิบัติงานโดยการมีส่วนร่วมในการทำงานให้คำแนะนำปรึกษา ให้การช่วยเหลือ ช่วยแก้ไขจุดบกพร่องและชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง

4. ทำการสร้างขวัญและให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเองด้วยความมั่นใจ

5. ดำเนินการประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข จุดบกพร่องต่าง ๆ หรือเพื่อหาทางยกระดับคุณภาพของผลการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

ลูซิโอ และแมคเนล (ปรีชา ไตรโพธิ์. 2532 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Lucio and McNill. 1962 : 26) กล่าวว่าหน้าที่ของศึกษานิเทศก์มี 6 ประการคือ

1. การวางแผน (Planning) ศึกษานิเทศก์ต้องรู้จักวางแผนปฏิบัติงานของตนเอง และหมู่คณะ เพื่อพัฒนานโยบายทางการศึกษา

2. การบริหาร (Administration) ศึกษานิเทศก์ควรตัดสินใจทำงานด้วยตนเอง เพื่อความคล่องตัวของการปฏิบัติงาน

3. การนิเทศ (Supervision) ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่ช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการสอนให้ดีขึ้น

4. พัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ศึกษานิเทศก์ต้องมีส่วนร่วมช่วย ปรับปรุงหลักสูตร จัดทำคู่มือครูและช่วยเหลือแบบเรียนให้แก่โรงเรียน

5. การสาธิตการเรียนการสอน (Demonstration Teaching) ศึกษานิเทศก์ควร สาธิตการสอนให้ครูดูได้ด้วยตนเอง หรือจัดให้บุคคลอื่นสาธิตให้ดู

6. การวิจัย (Research) ศึกษานิเทศก์ควรทำการวิเคราะห์ค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับ เรื่องการเรียนการสอน ด้วยวิธีการวิจัยอย่างมีระเบียบแบบแผน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวคิดใหม่ ๆ และผลวิจัยให้ครูทราบ

หน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ในหมวดที่ 1 ข้อ 6 ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

6.1 ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษา

6.2 เผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และผลการวิเคราะห์วิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัด

6.3 นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

6.4 ประสานงานด้านวิชาการแก่หน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.5 ดำเนินการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่น

6.6 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษา ตามแผนงานและโครงการที่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ มอบหมายและขอความร่วมมือ

6.7 พัฒนานิเทศและให้บริการทางการศึกษา

6.8 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

หน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ให้หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานพัฒนาคุณภาพระดับก่อน ประถมศึกษา และประถมศึกษา ตามหลักสูตรภายในจังหวัด โดยแบ่งงานภายในเป็น 4 ฝ่าย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ

ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการนี้เทศการเรียน การสอน การวิเคราะห์วิจัยการจัดการเรียนการสอน และงานต่อไปนี้

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
1. งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา	1.1 วางแผนและดำเนินการเปิดชั้นเรียนระดับก่อนประถมศึกษา 1.2 ศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ และเผยแพร่แก่ สปอ. และศูนย์พัฒนาการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาหรือโรงเรียนแล้วแต่กรณี 1.3 ประสานและสนับสนุนการจัดประชุมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 1.4 ประสานงานการผลิต จัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน 1.5 สรุปผล รายงาน และเผยแพร่ผลการดำเนินงานของ สปจ./สป.กทม และ/หรือ สปอ./สปก.

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
2 งานพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์ หรือ หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา	2.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เอกสาร หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ และ เผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้อง 2.2 ประสานงานการพัฒนาหรือพัฒนาหลักสูตร ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น 2.3 ประสานงานหรือจัดการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรให้แก่ สปอ./สปก. กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน 2.4 สรุปผล รายงานและเผยแพร่ผลการ พัฒนาหลักสูตรของ สปจ.หรือโรงเรียน
3. งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับ ประถมศึกษา	3.1 ศึกษาค้นคว้า แนวคิดแนวปฏิบัติใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนทุกกลุ่ม ประสบการณ์และรวบรวมเอกสาร ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง 3.2 ผลิต เผยแพร่เอกสารทางวิชาการ คู่มือ แนวการสอนและเอกสารเกี่ยวกับ กระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่ม ประสบการณ์ 3.3 วางแผนปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับ สปอ./สปก. และ/หรือกลุ่มโรงเรียน

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
	3.4 จัดประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือเป็นวิทยากรการอบรมสัมมนาทางวิชาการ 3.5 ประสานงานการผลิต จัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน 3.6 ให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านวิชาการแก่ ศน.สปอ./สปก.และ/หรือประธานกลุ่มโรงเรียน ครูวิชาการกลุ่มประสบการณ์ในระดับกลุ่มโรงเรียน 3.7 สรุปผล รายงาน และเผยแพร่ผลการดำเนินงานพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาของ สปจ.และ/หรือ สปอ./สปก.
4. งานพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษา	4.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร 4.2 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการของท้องถิ่น 4.3 จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น หรือพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น 4.4 จัดประชุมอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแก่ สปอ./สปก. ประธานกลุ่มประสบการณ์ในระดับกลุ่มโรงเรียน หรือผู้บริหารในโรงเรียนแล้วแต่กรณี

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
5. งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง 6. งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย	4.5 ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียน 4.6 ส่งเสริมการใช้หลักสูตรโดยการเป็นวิทยากรหรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง 4.7 สรุปรายงานผล และเผยแพร่ผลการพัฒนา หลักสูตรของ สปจ. สปอ./สปก. กลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียน 5.1 งานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา 5.2 งานพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา 5.3 โครงการสหกรณ์โรงเรียน 5.4 โครงการพัฒนาประสิทธิภาพ 5 กลุ่มประสบการณ์ 5.5 โครงการปลูกฝังวินัย ค่านิยม เอกลักษณ์ 5.6 ร่วมพัฒนาหลักสูตร

2. ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษามีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการนิเทศ
การเรียนการสอน การวิเคราะห์วิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และงานต่อไปนี้

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
1. งานพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิชาการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศการศึกษา	1.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวมวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิควิธีการ สื่อ และ เครื่องมือการนิเทศการศึกษาและ การนิเทศในวงการอื่น 1.2 วางแผนการพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการศึกษาร่วม กับ ศน.สปจ.ฝ่ายอื่น ๆ และ ศน.สปอ./ สปก. 1.3 ดำเนินการและ/หรือประสานงาน การทดลองการใช้รูปแบบเทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศการศึกษา ให้เกิดนวัตกรรมการนิเทศการศึกษา 1.4 ให้คำแนะนำ จัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นวิทยากรและ/หรือประสานงานการจัด ประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิควิธีการ สื่อ และเครื่องมือ การนิเทศการศึกษา

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
2. งานพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอน กลุ่มประสบการณ์	1.5 สรุป รายงาน และเผยแพร่รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือ การนิเทศการศึกษาของ สปจ. และ/หรือ สปอ./สปก. 2.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกลุ่ม ประสบการณ์ 2.2 วางแผนพัฒนาเทคนิค วิธีการ สื่อ และ เครื่องมือการนิเทศการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละ กลุ่มประสบการณ์ 2.3 ทดลองใช้และปรับปรุงเทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม ประสบการณ์ 2.4 สรุป รายงาน เผยแพร่เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสม กับแต่ละกลุ่มประสบการณ์

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
3. งานสนับสนุนการนิเทศการศึกษาแก่ สพอ./สปก. กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.5 ประสานงานการผลิตเอกสารเทคนิควิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ แต่ละกลุ่มประสบการณ์ 3.1 ให้ความปรึกษา แนะนำ สาธิตเกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษา แก่ ศน.สปอ./สปก. ประธานกลุ่มโรงเรียน วิชาการประจำกลุ่ม ประสบการณ์ในระดับกลุ่มโรงเรียน และ ผู้บริหารโรงเรียนหรือบุคลากรของหน่วย งานที่เกี่ยวข้อง 3.2 รวบรวมเสนอแนะประสานงานแหล่ง วิทยาการทางการนิเทศ การศึกษาแก่ สพอ./สปก. กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน 3.3 บริการสื่อต้นแบบ และเครื่องมือการ นิเทศการศึกษาแก่ สพอ./สปก.กลุ่ม โรงเรียน โรงเรียน หรือ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง 3.4 จัดประชุมสัมมนา ศน.สปจ.กับ ศน. สปอ./สปก. เพื่อพัฒนางานปฏิบัติการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง	4.1 การนิเทศภายในโรงเรียน 4.2 การนิเทศทางไกล

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
5. งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย	4.3 โครงการกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่ออาหารกลางวัน 4.4 โครงการขยายการศึกษาเพื่อวงชน (นรื่องขยายการศึกษาภาคบังคับ)

3. ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา

ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษามีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติ
การนิเทศการเรียนการสอนการวิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา และงานต่อไปนี้

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
1. งานระบบข้อมูลและสารสนเทศ	1.1 รวบรวมข้อมูลทางวิชาการเชิงปริมาณ และคุณภาพ จากฝ่ายต่าง ๆ ใน หน่วย สน.สปจ. และ สปอ./สปก. 1.2 วิเคราะห์จัดทำสารสนเทศทางวิชาการ ที่จะใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา 1.3 ให้ความร่วมมือและ/หรือคำแนะนำใน การออกแบบเครื่องมือรวบรวมข้อมูล แก่ฝ่ายต่าง ๆ ใน สปจ. สปอ./สปอ. 1.4 บริการข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ แก่ฝ่ายต่าง ๆ ใน สปจ. สปอ./สปก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและการนิเทศ การศึกษา	2.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความ ต้องการทางด้านการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา 2.2 วิเคราะห์สาเหตุ ทางเลือก วัตถุประสงค์ และแนวดำเนินการเสนอคณะ สน.สปจ. พิจารณา

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
3. งานวิเคราะห์วิจัย (1) วิเคราะห์วิจัยระดับก่อนประถมศึกษา (2) วิเคราะห์วิจัยระดับประถมศึกษา - การจัดการศึกษาและการบริหาร ทางวิชาการ	2.3 ประสานงานกับฝ่ายแผนและงบประมาณ ในการวิเคราะห์สาเหตุทางเลือก วัตถุประสงค์และแนวดำเนินการ 2.4 จัดทำรายละเอียดโครงการและ งบประมาณทางด้านการวิชาการและการ นิเทศการศึกษา เพื่อประสานและรวม เป็นแผนของ สปจ. 3.1 รวบรวมเอกสารและผลงานวิจัยระดับ ก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา 3.2 ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการทางด้านการ วิเคราะห์วิจัยระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา 3.3 ดำเนินการวิเคราะห์วิจัยการจัดการ ศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 3.4 ดำเนินการวิเคราะห์วิจัยการจัดการศึกษา และการบริหารทางวิชาการระดับประถม ศึกษา 3.5 ส่งเสริมประสานงานการวิเคราะห์ วิจัย ทางการศึกษา 3.6 เผยแพร่ผลการวิเคราะห์วิจัยทาง การศึกษา 3.7 จัดประชุมอบรมสัมมนา ให้คำแนะนำปรึกษา หรือเกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจัย

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
4. งานทดสอบ วัดและประเมินผล	4.1 จัดทำเครื่องมือวัดผล ประเมินผลการศึกษา 4.2 จัดทำเอกสารทางวิชาการ เผยแพร่แนวคิดและความรู้เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลทางการศึกษา 4.3 จัดทำข้อสอบประเภทต่าง ๆ ทุกกลุ่มประสบการณ์ 4.4 สร้างคลังข้อสอบ 4.5 ให้บริการเกี่ยวกับการประเมินผลและเครื่องมือวัดผล 4.6 ให้ความร่วมมือในการจัดประชุมอบรมสัมมนาและ/หรือจัดประชุมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล
5. งานพัฒนามาตรฐานการศึกษา	5.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระดับประถมศึกษา 5.2 จัดประชุม อบรม สัมมนา ศน.สพอ./สพก. เกี่ยวกับการประเมินมาตรฐาน 5.3 ประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน 5.4 ประสานงาน สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนให้ได้ตามมาตรฐาน 5.5 สรุป รายงานการดำเนินงาน และเผยแพร่ผลงานโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
6. งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง	6.1 งานประเมินผลการศึกษา (โครงการ ประเมินคุณภาพการศึกษา) 6.2 โครงการส่งเสริมความเป็นเลิศของ นักเรียน ฯลฯ
7. งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย	-

4. ฝ่ายบริการทางการศึกษา

ฝ่ายบริการทางการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการนิเทศ การเรียนการสอน การวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการสื่อการเรียนการสอน และงานต่อไปนี้

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
1. งานผลิต จัดหาสื่อ เครื่องมือการเรียน การสอน การบริหารและการนิเทศ	1.1 รวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาความต้องการในการใช้สื่อและเครื่องมือ 1.2 ประสานงาน รวบรวมสื่อ และเครื่องมือ ต้นแบบที่ตรงกับปัญหา และความต้องการ 1.3 ผลิตสื่อและเครื่องมือที่ตรงกับปัญหาและ ความต้องการ 1.4 ผลิตเอกสารคู่มือการใช้สื่อและเครื่องมือ เพื่อให้บริการแก่ ศน.สพอ./สพก. กลุ่ม โรงเรียนและ/หรือโรงเรียน 1.5 ผลิตสื่อต้นแบบ (บางประเภท) และ เอกสารคู่มือให้แก่กลุ่มโรงเรียนเพื่อผลิตให้ โรงเรียน
2. งานบริการและเผยแพร่สื่อ เครื่องมือ การเรียนการสอน การบริการและ การนิเทศ	2.1 ให้บริการเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ต่าง ๆ แก่ สพอ./สพก. กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน 2.2 จัดประชุม อบรม สัมมนา ศน.สพอ./สพก. บุคลากรกลุ่มโรงเรียนและผู้บริหาร โรงเรียนและ/หรือให้ความร่วมมือการ

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
3. งานพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ทุกกลุ่ม ประสพการณ์	ประชุมอบรม สัมมนา เกี่ยวกับนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 2.3 ให้คำปรึกษา แนะนำในการผลิตและการใช้ สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมและ เทคโนโลยี แก่ สปอ./สปก. กลุ่ม โรงเรียน และโรงเรียน 2.4 สรุป รายงานผล และเผยแพร่สื่อการเรียน การสอน การบริหารวิชาการและการนิเทศ 3.1 รวบรวม ศึกษาค้นคว้าเอกสารการ วิเคราะห์หลักสูตรและการใช้สื่อการเรียน การสอนทุกกลุ่มประสพการณ์ 3.2 วิเคราะห์ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน 3.3 จัดทำต้นแบบสื่อการเรียนการสอน และ ดำเนินการทดลองปรับปรุง 3.4 ผลิตสื่อการเรียนการสอนและคู่มือที่พัฒนา แล้ว ให้แก่ สน.สปอ./สปก. และกลุ่ม โรงเรียน 3.5 สรุป รายงาน และเผยแพร่
4. งานห้องสมุดสื่อและส่งเสริมการจัดห้องสมุด และมุมหนังสือ	4.1 จัดระบบห้องสมุดสื่อใน สปจ. ด้านการจัด เก็บ ค้นหา และให้บริการ 4.2 ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะการจัดห้องสมุด แก่กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ขอบข่ายของงาน
5. งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง	4.3 ส่งเสริม ประสานงานให้มีการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก
	4.4 เผยแพร่ผลงานดีเด่นของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ห้องสมุดและ/หรือมุมหนังสือของโรงเรียน
6. งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย	5.1 งานประสานกับหน่วยงานในสังกัดและหน่วยงานสื่อที่เกี่ยวข้องในด้านการบริหารงานวิชาการ การนิเทศและการเรียนการสอน
	5.2 งานกลุ่มโรงเรียน ฯลฯ -

หมายเหตุ หน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะงาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง สปจ. อาจแบ่งให้แก่ผู้
ฝ่ายได้เองตามความเหมาะสม

คุณสมบัติของศึกษานิเทศก์

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ได้กำหนดไว้ในหมวดสี่คุณสมบัติของศึกษานิเทศก์
ข้อ 10 ศึกษานิเทศก์ ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามที่ ก.ค. กำหนดและมีคุณสมบัติ
อื่นประกอบ ดังนี้

- 10.1 มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวกับการจัด
การประถมศึกษาปฏิบัติงานในหน้าที่ และข้าราชการครู ตลอดจนกฎหมาย กฎและระเบียบที่
เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่
- 10.2 มีความรู้และทักษะในกลุ่มประสบการณ์ ตามหลักสูตรประถมศึกษาและงานที่
ต้องรับผิดชอบ
- 10.3 มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติและ
แผนการศึกษาปัจจุบัน
- 10.4 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ในด้านการเมืองการปกครอง
เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งของประเทศไทย
- 10.5 มีความสามารถในการติดต่อประสานงานและทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยดี
- 10.6 มีบุคลิกลักษณะและมนุษยสัมพันธ์ดี เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ผู้นำทางวิชาการและ
การบริหารการศึกษา
- 10.7 มีความประพฤติและปฏิบัติ เป็นตัวอย่างแก่ครูได้
- 10.8 มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการนิเทศการศึกษาและเจตคติที่ดีต่องานนิเทศ
การศึกษา
- 10.9 มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษาแนะนำและ
เสนอแนะวิธีแก้ไข ปรับปรุง การปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์

บุญเลิศ บุญเรือง (2520 : 23 - 26) ได้กล่าวถึงปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ไว้ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์มีคุณสมบัติ ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง และขาดความริเริ่ม
2. ฝ่ายบริหารใช้ศึกษานิเทศก์ทำงานธุรการ และงานแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของจังหวัด

เป็นส่วนใหญ่

3. งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ในการนิเทศ

ไสภณ รอดทอง (2521 : บทคัดย่อ) กล่าวถึงปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ไว้ดังนี้

งานปฏิบัติแล้วมีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการประชุมอบรม สัมมนาครู และขาดแคลนแรงจูงใจ ในการดำเนินงานด้านการจัดทำคู่มือเอกสารทางวิชาการและอุปกรณ์การสอน ภัฏหารองลงมา ได้แก่ ขาดคู่มือ เอกสารในการดำเนินงานด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และขาดแคลนเครื่องมือประเมินผลงานทางด้านวิชาการ และมีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ความเชื่อถือของครูที่มีต่อศึกษานิเทศก์ และการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาในการค้นคว้า วิชาการใหม่ ๆ

วนิดา เลิศมณฑกาญจน์ (2526 : 136 - 141) ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของ ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคเหนือ พบว่างานที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนการสอนของ โรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐาน การจัดทำเครื่องมือวัดผลพัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผล และข้อทดสอบมาตรฐานของจังหวัดและจัดทำคลังข้อสอบ การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเรียน การสอนในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลองและค้นคว้า ในระดับอำเภอหรือกิ่งอำเภอ การประสานงานการพัฒนาบุคลากรของจังหวัด และการปฏิบัติงานอื่น ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานซึ่งมีในระดับมาก ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐาน การจัดทำเครื่องมือวัดผล พัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผล และข้อทดสอบมาตรฐาน

ของจังหวัด และจัดทำคลังข้อสอบ การสนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียนในสังกัด การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลองและค้นคว้าในระดับอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และการปฏิบัติงานวิชาการที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2525 : 145 - 151) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สังกัดกรมสามัญศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในด้านการนิเทศการสอนในโรงเรียนด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และเขียนบทความทางวิชาการ และด้านบริหารทางการศึกษา ปรากฏว่าการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ที่เป็นปัญหามากคือ ระยะเวลาที่ศึกษานิเทศก์พบกับครูเพื่อการนิเทศน้อยเกินไป จำนวนของศึกษานิเทศก์ต่อจำนวนครูและโรงเรียนไม่ได้สัดส่วนร่วมกัน เอกสารหลักสูตรและเครื่องมือใช้ในการนิเทศมีไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่ได้ศึกษาเอกสารที่ศึกษานิเทศก์ผลิตขึ้น ขาดแคลนงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ขาดการวางแผนงานนิเทศการศึกษาร่วมกัน และขาดการติดตามผลการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วนิดา เลิศมณฑาอุจน์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 16 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 184 คน จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานตามหน้าที่มากในทุกหน้าที่ ยกเว้นหน้าที่ต่อไปนี้ที่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อยคือ

1. การส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐาน
2. การจัดทำเครื่องมือวัดผลพัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผล และข้อทดสอบมาตรฐานของจังหวัดและจัดทำคลังข้อมูล

3. การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลองและค้นคว้าในระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ

4. การประสานงานการพัฒนาบุคลากรของจังหวัด

5. การปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

ความคิดเห็นของผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ยกเว้นหน้าที่การจัดทำนโยบายการดำเนินงาน และแผนพัฒนาการประถมศึกษาจังหวัด เสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ที่ความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน

ความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพบว่า หน้าที่ที่ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ เห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมาก ได้แก่

1. การส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐาน
2. การจัดทำเครื่องมือวัดผลพัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผล และข้อทดสอบมาตรฐานของจังหวัด และจัดทำคลังข้อสอบ

3. การสนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียนในสังกัด

4. การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลองและค้นคว้าในระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ

5. การปฏิบัติงานวิชาการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

จเร เฉลิมวงศ์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่และปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 12

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภออยู่ในระดับค่อนข้างน้อย งานตามหน้าที่ที่ปฏิบัติมากที่สุด คือการปฏิบัติงานวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย จากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ รองลงมาคือ การวางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอ/กิ่งอำเภอและรวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอ/กิ่งอำเภอตามลำดับ และการส่งเสริมการทดลอง ค้นคว้า เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภออยู่ในระดับค่อนข้างน้อย งานตามหน้าที่ที่มีปัญหาในการปฏิบัติมากที่สุด คือการวางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอ/กิ่งอำเภอ รองลงมาคือ การส่งเสริมให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนนิเทศการศึกษาได้ และการส่งเสริมการทดลอง ค้นคว้า เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ตามลำดับ ส่วนงานตามหน้าที่ที่มีปัญหาในการปฏิบัติน้อยที่สุด คือการปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และการปฏิบัติงานโครงการพิเศษ

การวิจัยต่างประเทศ

คาร์ลตัน (Carlton) ได้ทำการศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงตามทัศนะของครูประถมศึกษา จำนวน 1,044 คน ครูใหญ่จำนวน 52 คน ผลปรากฏว่า บทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงนั้น ได้แก่ การช่วยเหลือพัฒนาโครงการสอน ช่วยงานประจำเกี่ยวกับการบริหาร ช่วยกำหนดนโยบายของโรงเรียน ร่วมมือในการประชุม และช่วยคัดเลือกแบบเรียน

ส่วนบทบาทในอนาคตนั้น เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวางแผน เตรียมการเยี่ยมโรงเรียน เพื่อสังเกตการสอน ช่วยเหลือครูจัดเนื้อหาวิชา คัดเลือกอุปกรณ์การสอนและทำโครงการสอน (Carlton. 1971 : 4460 - A)

สมมติฐานการวิจัย

1. ศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิต่างกันมีการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย
แตกต่างกัน
2. ศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่าย
และรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกัน
3. ศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง
4 ฝ่าย แตกต่างกัน
4. ศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานในแต่ละ
ฝ่าย และรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่ปฏิบัติงานจริงในปีการศึกษา 2535 จำนวนทั้งสิ้น 85 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 จำนวน 70 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย คิดเป็นร้อยละ 80 ของประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามทัศนคติของศึกษานิเทศก์จังหวัด เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 มีแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ประกอบด้วยงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ งานฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา งานฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษางานฝ่ายบริการทางการศึกษา

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งกำหนดความมากน้อยของการปฏิบัติงาน และความมากน้อยของปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

การให้คะแนน ระดับการปฏิบัติ

ถ้าตอบมากที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด	ให้	4	คะแนน
ถ้าตอบมาก	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานในระดับมาก	ให้	3	คะแนน
ถ้าตอบปานกลาง	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
ถ้าตอบน้อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานในระดับน้อย	ให้	1	คะแนน
ถ้าตอบน้อยที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติ	ให้	0	คะแนน

การให้คะแนน ระดับปัญหา

ถ้าตอบมากที่สุด	หมายถึง	มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด	ให้	4	คะแนน
ถ้าตอบมาก	หมายถึง	มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับมาก	ให้	3	คะแนน

ถ้าตอบปานกลาง หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ให้ 2 คะแนน
 ถ้าตอบน้อย หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อย ให้ 1 คะแนน
 ถ้าตอบน้อยที่สุด หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา
 ให้ 0 คะแนน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถามที่เกี่ยวข้อง
2. สรุปรวการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ โดยการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ที่อยู่จังหวัดใกล้เคียงในเขตการศึกษา 5 เพื่อให้ได้ขอบเขตเนื้อหาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลข้างต้น เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าและปลายเปิด
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอกรรมการที่ปรึกษาปริิฐานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม
5. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและภาคการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตรวจสอบปรับปรุง แก้ไขภาษา และเนื้อหา ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ในเขตการศึกษา 1 จำนวน 60 คน แล้วนำมาตรวจหาคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (∞ - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปฏิบัติงานเท่ากับ .9747 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหาในการปฏิบัติงานเท่ากับ .9722 นับว่าเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้รวบรวมข้อมูลได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดใน
เขตการศึกษา 5 ทุกจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดเขตการศึกษา 5 ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปมอบให้ศึกษานิเทศก์
จังหวัด ด้วยตนเอง และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ครบทั้ง 70 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้ทั้งหมด

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรอิสระที่ทำไว้โดยใช้
สถิติพื้นฐานร้อยละ ดังแสดงตาราง 1

ตาราง 1 ค่าร้อยละของสภาพภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

		ศึกษานิเทศก์จังหวัด	
		จำนวน	ร้อยละ
วุฒิทางการศึกษา	ปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี	47	67.1
	สูงกว่าปริญญาตรี	23	32.9
รวม		70	100.0
ประสบการณ์ในการทำงาน	10 ปี และต่ำกว่า 10 ปี	12	17.1
	สูงกว่า 10 ปี	58	92.9
รวม		70	100.0

วิธีการจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+ วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงาน และปัญหาในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายและโดยส่วนรวม โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐาน
3. หลังจากได้ค่าเฉลี่ยแล้ว เพื่อสะดวกในการแปลความหมายจึงได้กำหนดช่วงคะแนนและความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{มากที่สุด} = 3.50 - 4.00$$

$$\text{มาก} = 2.50 - 3.49$$

$$\text{น้อย} = 1.50 - 2.49$$

$$\text{น้อยที่สุด} = 0.50 - 1.49$$

$$\text{ไม่มีปัญหาหรือไม่ได้ปฏิบัติ} = 0 - 0.49$$

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 1.1 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามในการปฏิบัติงาน และแบบสอบถาม ปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีการทางสถิติแบบที (t-test) ใช้สูตร (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	คะแนนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	คะแนนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การปฏิบัติงานและแบบสอบถามปัญหา
ในการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค
(Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_{xi}^2}{S_{xt}^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม

2. หาค่าสถิติพื้นฐาน ของคะแนนปฏิบัติการ และคะแนนปัญหาในการปฏิบัติงาน
แต่ละฝ่ายและโดยส่วนรวมทั้ง 4 ฝ่าย

2.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ
และอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด ($\sum$ คือซิกมา)

N แทน จำนวนข้อมูล

2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 64)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

X แทน คะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ทดสอบสมมติฐานข้อ 1 - 4 โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา

สายยศ. 2536 : 84)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายโดยส่วนรวมดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงาน และคะแนนปัญหาในการปฏิบัติงาน ของงานแต่ละฝ่ายและโดยส่วนรวมทั้ง 4 ฝ่าย
2. เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติงานของงานแต่ละฝ่าย และโดยส่วนรวมตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ ตามตัวแปรวุฒิ เพื่อทดสอบ สมมติฐานข้อ 1 โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 84)
3. เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติงานแต่ละฝ่าย และโดยส่วนรวมตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ ตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 84)
4. เปรียบเทียบคะแนนปัญหาในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย และโดยส่วนรวมตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ ตามตัวแปร วุฒิ เมื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 84)
5. เปรียบเทียบคะแนนปัญหาในการปฏิบัติงานแต่ละฝ่ายและโดยส่วนรวม ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ ตามตัวแปรประสบการณ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4 โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 84)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนศึกษานินทศก์ในกลุ่มตัวอย่าง

t แทน อัตราส่วนวิกฤตที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบที (t-Distribution)

* แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การแปลความหมายของข้อมูล

การแปลความหมายของข้อมูล พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงคะแนนและความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

มากที่สุด 3.50 - 4.00

มาก 2.50 - 3.49

น้อย 1.50 - 2.49

น้อยที่สุด 0.50 - 1.49

ไม่มีปัญหาหรือไม่ได้ปฏิบัติ 0 - 0.49

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย
ครั้งนี้คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของ
ศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด
เขตการศึกษา 5 ที่มีวุฒิต่างกัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีวุฒิต่างกัน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ลำดับผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์การปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
จังหวัด เขตการศึกษา 5 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในแต่ละฝ่าย

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน
ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน		ปัญหาในการปฏิบัติงาน	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา				
1.1 ศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการ จัดประสบการณ์และเผยแพร่แก่ สอ. และศูนย์ พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือ โรงเรียนแล้วแต่กรณี	2.00	0.09	1.77	0.94
1.2 ประสานงานและสนับสนุนการจัดประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับการจัด การเรียนการสอน	2.54	0.79	1.37	0.84
1.3 ประสานงานการผลิต จัดทำ และพัฒนา สื่อการเรียนการสอน	2.17	0.90	1.69	0.96
1.4 ปฏิบัติการนิเทศการจัดกิจกรรมเสริม ประสบการณ์	2.13	0.93	1.66	0.92

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
2. งานพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตร				
ระดับก่อนประถม				
2.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เอกสาร				
หลักสูตร หรือแนวการจัดประสบการณ์และ				
เผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้อง	2.07	1.00	1.67	0.97
2.2 ประสานหรือจัดการประชุม อบรม สัมมนา				
เกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตร				
ให้แก่ สปอ./สปก./กลุ่มโรงเรียนและ				
โรงเรียน	2.49	0.85	1.34	0.81
3. งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา				
3.1 ศึกษาค้นคว้า แนวคิดแนวปฏิบัติใหม่ ๆ				
เกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่ม				
ประสบการณ์ทุกกลุ่มและรวบรวมเอกสาร				
ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง	2.19	0.82	1.94	0.92
3.2 ผลิต เผยแพร่เอกสารทางวิชาการ คู่มือ				
แนวการสอนและเอกสารเกี่ยวกับ				
กระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่ม				
ประสบการณ์	2.13	0.85	1.97	0.93

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
3.3 จัดประชุมอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือเป็นวิทยากรการอบรมสัมมนาทางวิชาการ	2.37	0.97	1.57	0.83
3.4 ให้คำปรึกษา แนะนำทางด้านวิชาการแก่ ศน.สพอ./สปก. และ/หรือประธานกลุ่มโรงเรียนครูวิชาการกลุ่มประสานการณ์ในระดับกลุ่มโรงเรียน	2.21	0.74	1.44	0.93
4. งานพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษา				
4.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร	2.04	0.89	1.67	1.00
4.2 จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น หรือพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	1.41	1.03	2.01	1.19
4.3 จัดประชุมอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแก่ สพอ./สปก. ประธานกลุ่มประสานการณ์ในระดับกลุ่มโรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียนแล้วแต่กรณี	2.09	0.96	1.53	0.86
4.4 ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียน	2.16	0.83	1.67	0.94

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
4.5 ส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยการเป็น วิทยากร หรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ หลักสูตรแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	2.29	0.78	1.37	0.78

จากตาราง 2 พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ งานที่ปฏิบัติมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การประสานงานและสนับสนุน การจัดประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การประสานหรือจัดการประชุมอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการจัดการประชุมหรือหลักสูตรให้แก่ สปอ./สปก./กลุ่มโรงเรียน และการจัดประชุมอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน หรือเป็นวิทยากร การอบรมสัมมนาทางวิชาการ งานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การจัดทบทวนหลักสูตรท้องถิ่น หรือพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม กับท้องถิ่นงานศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบเทคนิค วิธีการจัดประชุมและเผยแพร่แก่ สปอ. และศูนย์พัฒนาระดับก่อนประถมศึกษา หรือโรงเรียนแล้วแต่กรณี และงานศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ เอกสารหลักสูตร

สำหรับปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายพัฒนางานวิชาการนั้น พบว่างานที่เป็นปัญหามากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การจัดทบทวนหลักสูตรท้องถิ่นหรือพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม กับถิ่น การผลิต เผยแพร่เอกสารทางวิชาการ คู่มือ แนวการสอนและเอกสารเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ และการศึกษา ค้นคว้า แนวคิดแนวปฏิบัติใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ทุกกลุ่ม และรวบรวมเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ส่วนงานที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การประสานงานหรือจัดประชุมอบรม สัมมนา
เกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรให้แก่ สปอ./สปก./กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน
การส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยการเป็นวิทยากรหรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรแก่บุคลากร
ที่เกี่ยวข้อง และการประสานงานและสนับสนุนการจัดประชุม อบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัด
การเรียนการสอน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน
ฝ่ายพัฒนาการนิเทศ การศึกษา

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน		ปัญหาในการปฏิบัติงาน	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. งานพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือ การนิเทศการศึกษา				
1.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวมวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการศึกษาและ การนิเทศในวงกว้างอื่น	2.01	0.77	1.86	0.91
1.2 ดำเนินการและ/หรือประสานงานการ ทดลองการใช้รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการศึกษา ให้เกิดนวัตกรรมการนิเทศการศึกษา	1.80	0.81	1.74	0.93
1.3 ให้คำแนะนำ จัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นวิทยากรและ/หรือประสานงาน การจัดประชุมอบรม สัมมนาเกี่ยวกับ รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และ เครื่องมือการนิเทศการศึกษา	1.96	0.91	1.63	0.83

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1.4 สรุปรายงาน และเผยแพร่รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือ การนิเทศการศึกษาของ สปจ. และ /หรือ สปอ./สปก.	1.81	0.87	1.66	0.99
2. งานพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่ม ประสบการณ์				
2.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือ การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์	2.07	0.79	1.76	0.84
2.2 ทดลองใช้และปรับปรุงเทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม ประสบการณ์	1.84	0.75	1.84	0.88
2.3 สรุปรายงานและเผยแพร่เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละ กลุ่มประสบการณ์	1.79	0.83	1.74	0.94

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
3. งานสนับสนุนการนิเทศการศึกษาแก่ สปอ./				
สปก./กลุ่มโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
3.1 ให้คำปรึกษา แนะนำ สาธิต เกี่ยวกับ				
การนิเทศการศึกษาแก่ศน.สปอ./สปก.				
ประธานกลุ่มโรงเรียน วิชาการประจำ				
กลุ่มประสบการณ์ในระดับกลุ่มโรงเรียน				
และผู้บริหารโรงเรียนหรือบุคลากรของ				
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.06	0.85	1.61	0.94
3.2 บริการสื่อต้นแบบ และเครื่องมือการนิเทศ				
การศึกษาแก่ สปอ./สปก.กลุ่มโรงเรียน				
หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1.81	0.84	1.61	0.95
3.3 จัดประชุมสัมมนา ศน.สปจ./กับ ศน.				
สปอ./สปก. เพื่อพัฒนางาน ปฏิบัติการ				
พัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.03	0.95	1.50	0.96

จากตาราง 3 พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา งานที่ปฏิบัติมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ การให้คำปรึกษา แนะนำ สาธิตเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแก่ ศน.สพอ./สพก. ประธานกลุ่มโรงเรียน วิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ในระดับกลุ่มโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียน หรือบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการจัดประชุมสัมมนา ศน.สพจ.กับ ศน.สพอ./สพก. เพื่อพัฒนา งานปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การสรุป รายงานและเผยแพร่เทคนิควิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มประสบการณ์ การทดลองใช้และปรับปรุงเทคนิควิธีการ สื่อและ เครื่องมือการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และควรรำเนินและ/หรือการประสานงานการทดลองการใช้รูปแบบเทคนิควิชาการ สื่อและ เครื่องมือการนิเทศการศึกษาให้เกิดนวัตกรรมการนิเทศการศึกษา

สำหรับปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา พบว่า งานที่เป็นปัญหามากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการศึกษา และการนิเทศในวงการอื่น การทดลองใช้และปรับปรุงเทคนิควิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกลุ่ม ประสบการณ์ งานที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การจัดประชุมสัมมนา ศน.สพจ. กับ ศน.สพอ./สพก. เพื่อพัฒนางานปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้คำแนะนำสาธิต เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแก่ ศน.สพอ./สพก. ประธานกลุ่มโรงเรียน วิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ ในระดับกลุ่มโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียน หรือบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน
ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน		ปัญหาในการปฏิบัติงาน	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. งานระบบข้อมูลและสารสนเทศ				
1.1 รวบรวมข้อมูลทางวิชาการเชิงปริมาณและ คุณภาพจากฝ่ายต่าง ๆ ในหน่วย คน.สพจ. และ สปอ./สปก.	2.07	0.87	1.64	0.93
1.2 วิเคราะห์จัดทำสารสนเทศทางวิชาการ ที่จะใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพ ทางการศึกษา	1.86	0.87	1.59	0.96
1.3 บริการข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการแก่ ฝ่ายต่าง ๆ ใน สปจ. สปอ./สปก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1.90	0.93	1.43	0.94
2. จัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและการนิเทศ การศึกษา				
2.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการทางด้านการจัดการเรียน การสอน และการนิเทศการศึกษา	2.23	0.78	1.50	0.86

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
2.2 จัดทำรายละเอียดโครงการและ งบประมาณทางด้านงานวิชาการและ การนิเทศการศึกษาเพื่อประสานและ รวมเป็นแผนของสพจ.	2.50	0.94	1.37	0.95
2.3 ปฏิบัติการนิเทศการจัดกิจกรรมเสริม ประสบการณ์	2.01	0.89	1.53	0.93
3. การวิเคราะห์วิจัย				
3.1 ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการทางด้าน การวิเคราะห์วิจัยระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา	1.74	0.93	1.77	1.00
3.2 ดำเนินการวิเคราะห์วิจัยการจัดการศึกษา และการบริหารทางวิชาการระดับ ประถมศึกษา	1.77	0.94	1.70	1.03
3.3 เผยแพร่ผลการวิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา	1.67	0.96	1.71	1.11
3.4 จัดประชุมอบรมสัมมนา ให้คำแนะนำปรึกษา หรือเกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจัย	1.36	0.96	1.81	1.16

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
4. งานทดสอบ วัด และประเมินผล				
4.1 จัดทำเครื่องมือวัดผล ประเมินผลการศึกษา	2.66	0.87	1.67	0.97
4.2 จัดทำเอกสารทางวิชาการ เผยแพร่ แนวคิดและความรู้เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลทางการศึกษา	1.94	0.95	1.67	0.97
4.3 จัดทำข้อสอบประเภทต่าง ๆ ทุกกลุ่ม ประสบการณ์	2.04	1.12	1.69	1.06
4.4 สร้างคลังข้อสอบ	1.11	1.00	1.91	1.19
4.5 ให้บริการเกี่ยวกับการประเมินผลและ เครื่องมือวัดผล	1.79	1.01	1.73	1.06
4.6 ให้ความร่วมมือในการจัดประชุมอบรม สัมมนา และ/หรือจัดประชุมอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล	2.17	0.92	1.59	0.97
5. งานพัฒนามาตรฐานการศึกษา				
5.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ เอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ระดับประถมศึกษา	1.67	0.91	1.86	1.07

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
5.2 จัดประชุม อบรม สัมมนา ศน.สปอ./				
สปก. เกี่ยวกับการประเมินมาตรฐาน	1.31	0.84	1.71	1.04
5.3 ประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับ				
โรงเรียน	1.41	0.79	1.77	0.95
5.4 ประสานงาน สนับสนุน ส่งเสริมการ				
พัฒนาโรงเรียนให้ได้ตามมาตรฐาน	1.71	0.92	1.87	0.92
5.5 สรุปรายงานการดำเนินงานและเผยแพร่				
ผลงานโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน	1.34	0.90	1.64	0.99

จากตาราง 4 พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา งานที่ปฏิบัติมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การจัดทำเครื่องมือวัดประเมินผลการศึกษา การจัดทำรายละเอียดโครงการและงบประมาณทางด้านวิชาการ และการนิเทศการศึกษาเพื่อประสานและรวมเป็นแผนของ สปจ. และการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการทางด้านการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา ส่วนงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การสร้างคลังข้อสอบ การจัดประชุม อบรม สัมมนาศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การประเมินศึกษาทั้งอำเภอ เกี่ยวกับการประชุมประเมินมาตรฐาน และการสรุปรายงาน การดำเนินงาน และเผยแพร่ผลงานโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน

สำหรับปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา พบว่า งานที่เป็นปัญหามากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การจัดทาค้างข้อสอบ การประสานงาน สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนได้มาตรฐานและการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ เอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนงานที่เป็นปัญหาในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดทำรายละเอียดโครงการและงบประมาณทางด้านวิชาการ และการนิเทศการศึกษา เพื่อประสานและรวมเป็นแผนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน
ฝ่ายบริการทางการศึกษา

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน		ปัญหาในการปฏิบัติงาน	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. งานผลิต จัดหาสื่อ เครื่องมือ การเรียนการสอน				
การบริการและการนิเทศ				
1.1 รวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ				
ในการใช้สื่อและเครื่องมือ	2.04	0.62	1.76	0.97
1.2 ผลิตสื่อและเครื่องมือที่ตรงกับปัญหาและ				
ความต้องการ	1.91	0.83	1.94	0.96
1.3 ผลิตเอกสารคู่มือการใช้สื่อและเครื่องมือ				
เพื่อให้บริการแก่ สน.สปอ./สปก. กลุ่ม				
โรงเรียนและ/หรือโรงเรียน	1.93	0.86	1.83	0.83
1.4 ผลิตสื่อต้นแบบ (บางประเภท) และเอกสาร				
คู่มือให้แก่กลุ่มโรงเรียนเพื่อผลิตให้โรงเรียน	1.87	0.88	2.07	0.93
2. งานบริการและเผยแพร่สื่อ เครื่องมือ การเรียน				
การสอน การบริการและการนิเทศ				
2.1 ให้บริการเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ				
ต่าง ๆ แก่ สปอ./สปก.กลุ่มโรงเรียนและ				
โรงเรียน	2.51	0.74	1.63	0.89

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
2.2 จัดประชุม อบรม สัมมนา ศน.สปอ./สปก. บุคลากรกลุ่มโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียน และ/หรือให้ความร่วมมือการประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา	1.30	0.84	1.67	0.94
2.3 ปฏิบัติการนิเทศการจัดกิจกรรมเสริม ประสบการณ์	1.79	0.81	1.74	0.96
3. งานพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์				
3.1 รวบรวม ศึกษาค้นคว้าเอกสารการวิเคราะห์ หลักสูตร และการใช้สื่อการเรียนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์	1.80	0.79	1.77	0.90
3.2 จัดทำต้นแบบสื่อการเรียนการสอน และ ดำเนินการทดลอง ปรับปรุง	1.66	0.74	1.94	0.96
3.3 ผลิตสื่อการเรียนการสอนและคู่มือที่พัฒนาแล้ว ให้แก่ ศน.สปอ./สปก. และกลุ่มโรงเรียน	1.70	0.87	1.83	1.01

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
4. งานห้องสมุด สื่อและสิ่งเสริมการจัดห้องสมุด และมุมหนังสือ				
4.1 จัดระบบห้องสมุดสื่อใน สบจ. ให้มีการ จัดเก็บ ค้นหาและให้บริการที่มีประสิทธิภาพ	1.90	0.98	1.73	1.02
4.2 ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะการจัดห้องสมุด แก่กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน	1.97	0.90	1.61	0.97
4.3 ส่งเสริม ประสานงานให้มีการผลิตหนังสือ สำหรับเด็ก	2.10	0.97	1.57	0.86
4.4 เผยแพร่ผลงานดีเด่นของห้องสมุดกลุ่ม โรงเรียน ห้องสมุดและ/หรือมุมหนังสือ ของโรงเรียน	2.09	0.88	1.49	0.99

จากตาราง 5 พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายการบริการทางการศึกษา
งานที่ปฏิบัติมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การให้บริการเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ
แต่ สบอ./สบก. กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน การส่งเสริมประสานงานให้มีการผลิตหนังสือ
สำหรับเด็ก และงานเผยแพร่ดีเด่นของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ห้องสมุด และ/หรือมุมหนังสือ
ของโรงเรียน ส่วนงานที่ปฏิบัติน้อย ได้แก่ การจัดทำต้นแบบ สื่อการเรียนการสอน และดำเนิน
การทดลองปรับปรุง การผลิตสื่อการเรียนการสอนและคู่มือที่พัฒนาแล้ว คู่มือให้แก่ สน.สบอ./
สบก. และกลุ่มโรงเรียน และปฏิบัติการนิเทศการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

สำหรับปัญหาในการปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายบริการทางการศึกษานั้น พบว่า งานที่เป็นปัญหามากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การผลิตสื่อต้นแบบ (บางประเภท) และเอกสาร คู่มือให้แก่กลุ่มโรงเรียนเพื่อผลิตให้โรงเรียน การผลิตสื่อและเครื่องมือที่ตรงกับปัญหาและความต้องการ และงานจัดทำต้นแบบสื่อการเรียนการสอน และดำเนินการทดลอง ปรับปรุง ส่วนงานที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การเผยแพร่ผลงานดีเด่นของห้องสมุด กลุ่มโรงเรียนห้องสมุดและ/หรือมุมหนังสือของโรงเรียน ส่งเสริมประสานงานให้มีการผลิตหนังสือ สำหรับเด็กและให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะการจัดห้องสมุดแก่กลุ่มโรงเรียน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน
รวมทั้ง 4 ฝ่าย

ลักษณะงาน	การปฏิบัติงาน		ปัญหาในการปฏิบัติงาน	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ	2.15	0.88	1.64	0.92
ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา	1.99	0.84	1.70	0.92
ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา	1.82	0.92	1.67	1.00
ฝ่ายบริการทางการศึกษา	1.94	0.84	1.76	0.95
รวม	1.96	0.87	1.69	0.95

จากตาราง 6 พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในแต่ละฝ่ายทั้ง 4 ฝ่าย มีการปฏิบัติน้อย และเมื่อพิจารณารวมทั้ง 4 ฝ่าย ก็พบว่าปฏิบัติน้อย

สำหรับปัญหาในการปฏิบัติงาน พบว่า งานแต่ละฝ่ายทั้ง 4 ฝ่าย มีปัญหาน้อย และเมื่อพิจารณารวมทั้ง 4 ฝ่าย ก็พบว่าปัญหาน้อย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด
เขตการศึกษา 5 ที่มีวุฒิต่างกัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย ตามทัศนะของ
ศึกษานิเทศก์ จำแนกตามวุฒิ

การปฏิบัติงาน	ปริญญาตรีและต่ำกว่า		สูงกว่าปริญญาตรี		t
	N = 47		N = 23		
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ	2.1759	0.575	2.1043	0.518	0.52
ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา	1.9553	0.649	1.8435	0.604	0.71
ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทาง					
การศึกษา	1.8328	0.612	1.8033	0.524	0.21
ฝ่ายบริการทางการศึกษา	1.9407	0.569	1.9410	0.497	-0.00
รวม	1.9762	0.489	1.9230	0.472	0.44

จากตาราง 7 พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิต่างกันในแต่ละฝ่าย
และรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด
เขตการศึกษา 5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย ตามทัศนะของ
ศึกษานิเทศก์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การปฏิบัติงาน	10 ปีและต่ำกว่า		สูงกว่า 10 ปี		t
	N = 12		N = 58		
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ	2.0000	0.772	2.1839	0.500	-0.79
ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา	1.9167	0.699	1.9190	0.625	-0.01
ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทาง					
การศึกษา	1.5992	0.734	1.8695	0.540	-1.21
ฝ่ายบริการทางการศึกษา	1.6488	0.602	1.0012	0.515	-1.89
รวม	1.7912	0.640	1.9934	0.439	-0.04

จากตาราง 8 พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน
ต่างกันในแต่ละฝ่าย และรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือ
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีวุฒิต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย ตามทัศนะของ
ศึกษานิเทศก์ จำแนกตามวุฒิ

การปฏิบัติงาน	ปริญญาตรีและต่ำกว่า		สูงกว่าปริญญาตรี		t
	N = 47		N = 23		
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ	1.6099	0.664	1.7188	0.677	-0.64
ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา	1.6234	0.744	1.8433	0.692	-1.22
ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทาง					
การศึกษา	1.6606	0.795	1.7039	0.698	-0.23
ฝ่ายบริการทางการศึกษา	1.7158	0.747	1.8385	0.705	-0.67
รวม	1.6524	0.644	1.7762	0.631	-0.77

จากตาราง 9 พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิต่างกันในแต่ละฝ่าย
และรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของ
ศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานแต่ละฝ่าย และรวมทั้ง 4 ฝ่าย ตามทัศนะของ
ศึกษานิเทศก์ จำแนกตามประสบการณ์

การปฏิบัติงาน	10 ปีและต่ำกว่า		สูงกว่า 10 ปี		t
	N = 12		N = 58		
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ	1.3500	0.415	1.7065	0.693	-2.37*
ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา	1.4000	0.445	1.7569	0.765	-2.19*
ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทาง					
การศึกษา	1.3413	0.591	1.7438	0.776	-2.03
ฝ่ายบริการทางการศึกษา	1.5119	0.682	1.8067	0.736	-1.34
รวม	1.4008	0.444	1.7536	0.657	-2.28*

จากตาราง 10 พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ที่มีประสบการณ์ใน
การทำงานต่างกัน ของฝ่ายพัฒนางานวิชาการและฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายประเมินผลทาง
การศึกษา และฝ่ายบริหารทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อพิจารณารวมทั้ง 4 ฝ่าย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
จังหวัดเขตการศึกษา 5 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เขตการศึกษา 5 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 จำแนกตามตัวแปรวุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน
ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด
4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 จำแนกตามตัวแปรวุฒิและประสบการณ์
ในการทำงานตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิต่างกัน มีการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย
แตกต่างกัน
2. ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและ
รวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกัน
3. ศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่าย และรวมทั้ง
4 ฝ่าย แตกต่างกัน

4. ศึกษาวิเคราะห์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ศึกษาวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่ปฏิบัติงานจริงในปีการศึกษา 2535 จำนวนทั้งสิ้น 85 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ศึกษาวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่ปฏิบัติงานจริงในปีการศึกษา 2535 จำนวน 70 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย คิดเป็นร้อยละ 80 ของประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และปัญหาในการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ของศึกษาวิเคราะห์จังหวัด ซึ่งประกอบด้วยงาน 4 ฝ่ายได้แก่ งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ งานฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา งานฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา และงานฝ่ายบริการทางการศึกษา จำนวน 60 ข้อ ซึ่งในแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9747 และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9722

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงาน และปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาวิเคราะห์จังหวัด เขตการศึกษา 5 โดยใช้คะแนนเฉลี่ย

2. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด
เขตการศึกษา 5 ที่มีวุฒิต่างกัน มีการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกัน
โดยใช้ $t - test$
3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด
เขตการศึกษา 5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่าย และรวมทั้ง
4 ฝ่าย แตกต่างกัน โดยใช้ $t - test$
4. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด
เขตการศึกษา 5 ที่มีวุฒิต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่าง
กัน โดยใช้ $t - test$
5. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด
เขตการศึกษา 5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่าย และรวมทั้ง
4 ฝ่าย แตกต่างกัน โดยใช้ $t - test$

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
จังหวัด เขตการศึกษา 5 ปรากฏผลดังนี้

1.1 งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ โดยส่วนรวม พบว่า การปฏิบัติงานน้อย
งานที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การประสานงานและสนับสนุนการจัดประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับการ
จัดการเรียนการสอน และงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดทบทวนหลักสูตรท้องถิ่นหรือพัฒนา
หลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

ปัญหาในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวม พบว่า น้อย ปัญหาในการปฏิบัติงานที่
พบมากที่สุด ได้แก่ การจัดทบทวนหลักสูตรท้องถิ่น หรือพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ปัญหา
การปฏิบัติงานที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ การประสานงานหรือจัดการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับ
แนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรให้แก่ สปอ./สปก./กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน และจาก
ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสาเหตุสำคัญ ที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดมักจะปฏิบัติงานน้อย

เนื่องจากจะต้องปฏิบัติงานตามที่อยู่อาศัยการการประถมศึกษาจังหวัด มอบหมายเป็นส่วนมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 80.65) นอกจากนั้นยังมีสาเหตุมาจากบุคลากรไม่เพียงพอ (ร้อยละ 72.28) และงบประมาณไม่เพียงพอ (ร้อยละ 65.35) ด้วย

1.2 งานฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา โดยส่วนรวม พบว่า การปฏิบัติงานน้อย งานที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ เทคนิค วิธีการสื่อและเครื่องมือการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ละกลุ่มประสบการณ์ และงานที่ปฏิบัติ น้อยที่สุด ได้แก่ การสรุปรายงาน และเผยแพร่ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มประสบการณ์

ปัญหาในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวม พบว่า น้อย ปัญหาในการปฏิบัติงาน ที่พบมากที่สุด ได้แก่ การศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการศึกษา และการนิเทศในวงกว้าง ปัญหาในการปฏิบัติ งานที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดประชุมสัมมนา ศน. สปจ. กับ ศน. สปอ./สปก. เพื่อพัฒนางาน ปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีสาเหตุสำคัญ คือขาดแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้า (ร้อยละ 82.75) และบุคลากรไม่เพียงพอ (ร้อยละ 75.65)

1.3 งานฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา โดยส่วนรวม พบว่า การปฏิบัติ งานน้อย งานที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำเครื่องมือวัดผลประเมินผลทางการศึกษา และงานที่ปฏิบัติ น้อยที่สุด ได้แก่ การสร้างคลังข้อสอบ

ปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวม พบว่า น้อย ปัญหาในการปฏิบัติงาน ที่พบมากที่สุด ได้แก่ การสร้างคลังข้อสอบ ปัญหาในการปฏิบัติงานที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดทำ รายละเอียด โครงการ และงบประมาณทางด้านวิชาการและการนิเทศการศึกษาเพื่อประสาน และรวมเป็นแผนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และจากความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถาม มีสาเหตุสำคัญ คือบุคลากรไม่เพียงพอ (ร้อยละ 95.65) บุคลากรขาดความรู้ ในด้านการวิเคราะห์ วิจัย และการวัดผล ประเมินเฉพาะด้าน (ร้อยละ 89.38) และ งบประมาณในการสนับสนุนน้อย (ร้อยละ 68.32)

1.4 งานฝ่ายบริการทางการศึกษา โดยส่วนรวม พบว่า การปฏิบัติงานน้อย งานที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การให้บริการ เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ แต่ สบอ./สปก. กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน งานที่ ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดทาค้นแบบ สื่อการเรียนการสอน และการดำเนินการทดลอง ปรับปรุง

ปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวมพบว่า อยู่ในระดับน้อย ปัญหาในการ ปฏิบัติงานที่พบมากที่สุด ได้แก่ การผลิตสื่อต้นแบบ (บางประเภท) และเอกสารคู่มือให้แก่ กลุ่มโรงเรียน เพื่อผลิตให้โรงเรียน ปัญหาในการปฏิบัติงานที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ การเผยแพร่ ผลงานดีเด่นของห้องสมุด กลุ่มโรงเรียน ห้องสมุดและหรือมุมหนังสือของโรงเรียน และจาก คิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีสาเหตุสำคัญ คือบุคลากรไม่เพียงพอ (ร้อยละ 98.35) บุคลากร ขาดความรู้เฉพาะด้าน (ร้อยละ 87.25) และงบประมาณไม่เพียงพอ (ร้อยละ 82.67)

1.5 การปฏิบัติงานรวมทั้ง 4 ฝ่าย ของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 พบว่า งานที่ปฏิบัติน้อย งานที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ และงานที่ปฏิบัติ น้อยที่สุด ได้แก่ งานฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา

ปัญหาในการปฏิบัติงานรวมทั้ง 4 ฝ่าย ของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานน้อย งานที่มีปัญหาในการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ งานฝ่ายบริการทางการศึกษา งานที่มีปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ได้แก่ งานฝ่ายพัฒนา งานวิชาการ

2. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีวุฒิต่างกัน พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิต่างกันในแต่ละฝ่าย และรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้

3. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่างกันในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ นั่นก็คือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. จากการวิเคราะห์ เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีผู้ต่างกัน พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ที่มีผู้ต่างกันในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันของฝ่ายพัฒนางานวิชาการ และฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายประเมินผลทางการศึกษา และฝ่ายบริการทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อพิจารณา รวมทั้ง 4 ฝ่าย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากการวิเคราะห์การปฏิบัติงาน และปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 โดยส่วนรวมพบว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานน้อย ที่ปรากฏผลเช่นนี้เป็นเพราะได้มีการกำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ค่อนข้างกว้างขวาง งานบางงานที่ลักษณะเป็นงานเชิงวิชาการ ผู้ปฏิบัติต้องใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาการในการปฏิบัติ และหลายงานต้องใช้เวลามากในการปฏิบัติงานจึงสำเร็จด้วยดี และงานในหลายฝ่ายขาดอัตรากำลังซึ่งในความเป็นจริงโรงเรียนมีความต้องการรับการนิเทศการศึกษาจากศึกษานิเทศก์เป็นอย่างมาก ฉะนั้นการขาดอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ย่อมเป็นปัญหาพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ สมแสน (2526 : 70) ที่ เสนอไว้ว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นการช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นผลต่อการพัฒนาคุณภาพของงานในด้านการศึกษาย่างแท้จริง

งานที่ศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำ
เครื่องมือวัดผลประเมินผลทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ ฮัมแสน
(2526 : 5) พบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวัง ต่อบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ในระดับมาก ได้แก่ งานด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการติดตาม
และประเมินผลนักเรียน รองลงมา ได้แก่ การประสานงานและสนับสนุนการจัดประชุม อบรม
สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จเร เฉลิมวงศ์
(2529 : 105) พบว่างานที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ งานเป็นวิทยากร
การประชุมอบรมสัมมนาทางวิชาการ ตามความต้องการของกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน
งานเป็นวิทยากร อบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้น เป็นความต้องการของหน่วยงานที่
เห็นว่าผู้ที่มีความเหมาะสมที่สุดคือศึกษานิเทศก์จังหวัด ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะตัว
สูงในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ วิชาญ หนูพรหม (2526 : 67)
และ ชาศริต ลิ้ไพโรจน์กุล (2527 : 75) ที่พบว่า ในทัศนะของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน
และข้าราชการครูที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานน้อยในระดับมาก

สำหรับงานที่ศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่
การสร้างคลังข้อสอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศึกษานิเทศก์ขาดทักษะ ในการจัดทำเครื่องมือ
วัดผลและประเมินผลเฉพาะด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสภณ รอดทอง (2521 :
บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ขาดแคลนเครื่องมือประเมินผล
ทางด้านวิชาการ

ในด้านปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 โดยส่วน
รวมพบว่า ศึกษานิเทศก์มีปัญหาในการปฏิบัติงานน้อย ซึ่งอาจเนื่องมาจากศึกษานิเทศก์ได้มีการ
ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา
ทำให้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหา จึงทำให้มีปัญหาในการ
ปฏิบัติงานน้อย

ผลการศึกษาพบว่างานที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ การผลิตสื่อต้นแบบ (บางประเภท)
และเอกสารคู่มือให้แก่กลุ่มโรงเรียน เพื่อผลิตให้โรงเรียนซึ่ง วนิดา เลิศกมลกาญจน์

(2526 : 144) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดสรรทรัพยากรการใช้สื่อการสอน และการใช้
 วัตรกรรมทางการศึกษาของศึกษานิเทศก์จังหวัด พบว่า สาเหตุของปัญหาเกิดจากการขาดความรู้
 และงบประมาณ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อให้ระดับปัญหาลดน้อยลง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า
 ศึกษานิเทศก์ควรจะศึกษาหาความรู้ให้กว้างขวางขึ้น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความ
 สนับสนุนในเรื่องงบประมาณ ซึ่ง ไสภณ รอดทอง (2521 : 108 - 110) ได้ศึกษาปัญหาใน
 การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ พบว่า ศึกษานิเทศก์ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานมากเกี่ยวกับ
 การขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ ทั้งที่เป็นข่าวสาร และวิชาการ
 เมืองประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่ดีเท่าที่ควร
 ภิญญู สาร (2519 : 172) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของการปฏิบัติงานมี 4 อย่าง คือ คน
 เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ถ้างานนิเทศการศึกษาของหน่วยงานใด มีองค์ประกอบดังกล่าว
 ไม่เพียงพอ ก็น่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้ไม่ดีเท่าที่ควร

งานที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ การประสานหรือจัดการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยว
 กับแนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรให้แก่ สปอ./สปก./กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ผู้วิจัย
 มีความเห็นว่า การเพิ่มพูนประสิทธิภาพผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เพื่อ
 ให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
 2533) เป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ต้องใช้กระบวนการการประชุมอบรมสัมมนาเชิง
 ปฏิบัติการมาก ศึกษานิเทศก์จังหวัด จึงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในฐานะวิทยากร โดยการใช้วิธี
 การประชุม อบรม สัมมนา ซึ่งได้ผลในการพัฒนาบุคลากรมาก จึงได้มีการกำหนดโครงการไว้
 ในแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ขึ้นเพื่อ
 พัฒนาบุคลากรในทุกฝ่ายและทุกระดับ และได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นปัจจัยในการดำเนิน
 งานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไสภณ รอดทอง (2521 :
 108) ที่ศึกษาพบว่า ศึกษานิเทศก์ประสบปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการจัดประชุม อบรม
 สัมมนาทางวิชาการ จึงทำให้ปฏิบัติได้น้อย เมื่อมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม จึงทำให้ปฏิบัติ
 งานอยู่ในระดับเพิ่มขึ้นด้วย

2. จากการวิเคราะห์การปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด
 เขตการศึกษา 5 เพื่อพิจารณาเป็นรายฝ่ายมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

2.1 งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ พบว่างานที่ปฏิบัติมากที่สุดได้แก่การประสานงาน และสนับสนุนการจัดประชุม อบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จเร เฉลิมวงศ์ (2529 : 105) ที่พบว่า งานที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ งานเป็นวิทยากร การประชุม อบรมสัมมนาทางวิชาการ ตามความต้องการของกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน งานเป็นวิทยากร อบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้น เป็นความต้องการของหน่วยงานที่เห็นว่าผู้ที่มีความเหมาะสมที่สุด คือศึกษานิเทศก์จังหวัด ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถเฉพาะตัวสูงในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่างานดังกล่าวเป็นหัวใจสำคัญของฝ่ายพัฒนางานวิชาการเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าบุคลากรที่เป็นตัวจักรสำคัญ ในการดำเนินการจัดการประถมศึกษาคือครู เพราะถ้าครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะทำให้นักเรียนมีคุณภาพที่ดี ซึ่งสามารถประเมินได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบว่านักเรียนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ดี ศึกษานิเทศก์จึงควรปฏิบัติงานด้านนี้ให้มากที่สุด เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพให้แก่ครู อันจะส่งผลถึงตัวนักเรียนอย่างแท้จริง

ส่วนงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุด และเป็นปัญหามากที่สุดได้แก่ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นหรือพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า ศึกษานิเทศก์ต้องทำงานอื่นมากจนไม่มีเวลาดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น หรือพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ วินดา เลิศกมลกาญจน์ (2526 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าศึกษานิเทศก์มักจะปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด และอีกสาเหตุหนึ่งก็คือการที่ศึกษานิเทศก์ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำควรให้ศึกษานิเทศก์ได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมเพื่อให้เข้าใจหลักการจัดทำและการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ส่วนผู้ที่มีความชำนาญในการจัดทำมาแล้วควรจะเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ร่วมงานได้

2.2 งานฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา พบว่า งานที่ปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ละกลุ่มประสบการณ์ จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า งานนี้เป็นหน้าที่สำคัญของศึกษานิเทศก์เป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าครูมีเทคนิควิธีการสอนที่ดี มีสื่อและเครื่องมือที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนก็จะสูงขึ้น การเรียนก็บรรลุจุดประสงค์ปลายทางได้อย่างรวดเร็ว ศึกษานิเทศก์จังหวัด จึงได้ปฏิบัติงานนี้มากที่สุด

สำหรับปัญหาที่พบมากที่สุดในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า รวบรวมวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศการศึกษา และการนิเทศในวงอื่นนั้น จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 92 พบว่า

1. หน่วยงานนิเทศมีเอกสารค้นคว้าไม่เพียงพอ
2. ขาดแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้า ถ้าจะไปศึกษาตามห้องสมุดในมหาวิทยาลัยก็ต้องลาไปทั้ง ๆ ที่มีความคิดที่จะไปศึกษาค้นคว้า จึงทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
3. บุคลากรไม่เพียงพอ และขาดความรู้ทางด้านการวิเคราะห์วิจัย
4. ศึกษานิเทศก์จังหวัด มีภารกิจในงานประจำ งานธุรการ งานโครงการมากมาย ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษา ค้นคว้า นวัตกรรม เทคนิค สื่อ วิธีการที่จะนำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วนิศา เลิศกมลกาญจน์ (2526 : 145) พบว่า การที่ศึกษานิเทศก์ต้องทำงานอื่นมากจนไม่มีเวลาดำเนินการวิเคราะห์วิจัยเป็นสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จังหวัด เช่นกัน ศึกษานิเทศก์ควรจะได้มีโอกาสเข้ารับการอบรม เพื่อให้เข้าใจ หลักการ วิธีการในการทำวิจัยและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการนิเทศการศึกษา

2.3 งานฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา พบว่า งานที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา เพราะศึกษานิเทศก์มีหน้าที่ในการตรวจสอบมาตรฐานทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการวัดและประเมินผลในการปฏิบัติงานในทุกปีการศึกษา ทุกภาคเรียน จะมีการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4, และ 6 จึงปรากฏให้เห็นชัดว่าได้มีการปฏิบัติงานในด้านนี้มากที่สุด

ส่วนงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดและเป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การสร้างคลังข้อสอบ จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 95 พบว่า มีสาเหตุดังนี้

1. บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถในการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเฉพาะด้าน

2. บุคลากรมีน้อยบางจังหวัดมีบุคลากรเพียง 1 คน จึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครอบคลุมลักษณะงานและทำให้งานล่าช้า

3. บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ วิจัย ควรที่จะได้มีการส่งเสริมและสนับสนุน งบประมาณ ในการศึกษาวิจัยให้มากขึ้น

4. ศึกษานิเทศก์มีภารกิจงานประจำ งานธุรการ งานโครงการมากมาย ทำให้มีเวลาน้อยในการศึกษาค้นคว้า ที่จะสร้างคลังข้อสอบ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดน่าจะปฏิบัติงานนี้ให้เพิ่มมากขึ้น เพราะการมีคลังข้อสอบที่มากพอและมีประสิทธิภาพ จะทำให้การประเมินผลมีคุณภาพ อันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และสามารถวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหลักสูตร ฉะนั้นศึกษานิเทศก์จังหวัด น่าจะกำหนดหรือแบ่งช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับงานการสร้างคลังข้อสอบ และประเมินคุณภาพของข้อสอบให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และผู้บริหารระดับสูงควรจะได้สร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมงานด้านนี้เป็นสำคัญ

2.4 งานฝ่ายบริการทางการศึกษา พบว่า งานที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การให้บริการเอกสารวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ แก่ สปอ./สปก. กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน จากการศึกษาค้นคว้า งานนี้เป็นหัวใจสำคัญของฝ่ายบริการทางการศึกษา เพราะว่าการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) การจัด การเรียนการสอนที่ดี ที่ทำให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ ของหลักสูตร ครูผู้สอน จะต้องใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ฉะนั้นงานนี้จึงปฏิบัติมากที่สุดนับว่าตรงตามนโยบายของหน่วยงาน

สำหรับงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุด และเป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การผลิตสื่อต้นแบบ (บางประเภท) และเอกสารคู่มือให้แก่กลุ่มโรงเรียน เพื่อผลิตให้โรงเรียน จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 98 พบสาเหตุว่า

1. การขาดบุคลากรเฉพาะด้าน เช่น เจ้าหน้าที่เครื่องออฟเซต ช่างไฟฟ้า งานศิลปะ งานไม้ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ งานฝ่ายนี้จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน ควรจัดอบรมเจ้าหน้าที่ เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ด้านเทคนิคและนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ

2. ขาดงบประมาณ และอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสภณ รอดทอง (2521 : 108 - 110) พบว่า ศึกษานิเทศก์ ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานมาก เกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำสื่อ เอกสาร เผยแพร่ความรู้ ทั้งนี้เป็น ข้าราชการและวิชาการ เมืองงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงาน ไม่ดีเท่าที่ควร

จากการสรุปข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ฝ่ายบริการทางการ ศึกษา ขาดบุคลากรซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีบุคลากรที่เพียงพอ และเป็นบุคลากรที่มีความรู้ ความ สามารถเฉพาะด้าน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ งานจึงจะออกมาดี และควรที่จะจัดให้มีการอบรม เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เวลาคัดเลือกบุคลากรเข้าในฝ่ายนี้ควรพิจารณาด้านความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญพร้อมกับสร้างขวัญ และกำลังใจให้กับศึกษานิเทศก์ในฝ่าย เพื่อผลผลิตของงานที่ออกจะได้มีคุณภาพ

3. จากผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีวุฒิต่างกัน มีการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า คุณวุฒิของศึกษานิเทศก์ ไม่ได้เป็นตัวแปร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แสดงให้เห็นว่า กระบวนการฝึกอบรม ศึกษานิเทศก์ ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ส่งผลต่อการเพิ่มพูนความรู้ในเรื่อง การนิเทศของทั้ง 2 ฝ่าย อีกประการหนึ่งลักษณะการทำงานของศึกษานิเทศก์ ทำงานเป็นหมู่คณะ มีการประสานงานในการทำงาน และยึดหลักการใช้มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน มีการประชุม ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านวิชาการร่วมกัน เมื่อลงมือปฏิบัติก็ย่อมจะเกิดความ พร้อมเพียงการมองภารกิจ และปัญหาในการปฏิบัติงานจึงมีสภาพคล้อยตามกัน

4. จากผลการเปรียบเทียบ การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายและรวมทั้ง 4 ฝ่าย ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า งานของศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นงานที่มีกรอบและ ขอบข่ายของงานที่ชัดเจน เป็นลักษณะของการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกัน เช่นในเรื่องของงาน โครงการซึ่งระบุขั้นตอนและกระบวนการในการทำงานไว้อย่างมีระบบ ตลอดทั้งมีการปฏิบัติงาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ยุทธศักดิ์ ธรรมแสน (2526 : 5) งานของศึกษานิเทศก์จะมีลักษณะงานที่ปฏิบัติตามระเบียบและนโยบายที่มีการรอบและหลักเกณฑ์ชัดเจน ซึ่งเป็นงานที่ระบุไว้ตามระเบียบ

5. จากผลการเปรียบเทียบ ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีผู้ต่างกัน มีการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่าย และรวมทั้ง 4 ฝ่าย พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศึกษานิเทศก์ได้มีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ และจากการได้รับการอบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากรในทุกฝ่ายทุกระดับไว้ในแผนปฏิบัติการ ตลอดทั้งได้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากการศึกษาของ ไสภณ รอดทอง (2521 : 108) พบว่า ศึกษานิเทศก์ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ในการประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พบปัญหาน้อย

6. ผลจากการเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานรวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมานานกว่า มีความรู้ความสามารถ และเทคนิควิธีในการตัดสินใจการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจในงานและทักษะการปฏิบัติงานจึงต้องอาศัยประสบการณ์สั่งสม จึงทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาในแต่ละฝ่าย พบว่า ฝ่ายพัฒนางานวิชาการและฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่มีประสบการณ์มีความรู้ ความชำนาญ และมีความสามารถในการวิเคราะห์เนื้อหารายละเอียดของงานได้ลึกซึ้งและมองโลกทัศน์ในเรื่องของงานวิชาการ และหลักการนิเทศ มีเทคนิควิธีการที่ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า จึงมีความสามารถในการตัดสินใจในเรื่องของการปฏิบัติงานและการแก้

ปัญหาในการทำงานได้ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย ไชยเสน (2531 : 85) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดอบรมสัมมนาศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มศึกษานิเทศก์ที่มาจากครูผู้สอน ให้มีประสบการณ์มากขึ้น และการคัดเลือกศึกษานิเทศก์ ก็ควรพิจารณาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถให้ข้อเสนอแนะในสองลักษณะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด รวมทั้ง 4 ฝ่าย พบว่า ปฏิบัติงานน้อย และงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การสร้างคลังข้อสอบ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 5 ควรจะได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์ได้ไปเข้าร่วมประชุมอบรม สัมมนา เชิงปฏิบัติการตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำเครื่องมือที่มีความเชื่อมั่น เพื่อสร้างเป็นคลังข้อสอบ พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อไป และควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น โดยการบำรุงขวัญและกำลังใจให้แก่ศึกษานิเทศก์

1.2 จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด พบสาเหตุสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงาน รวมทั้ง 4 ฝ่าย น้อยและเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายมากที่สุด คือบุคลากรไม่เพียงพอ (ร้อยละ 83.92) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 5 ควรจะได้เสนอข้อมูลให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้พิจารณาจัดสรรอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ในแต่ละจังหวัดให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้มีศึกษานิเทศก์ที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายและการคัดเลือกศึกษานิเทศก์ ควรจะได้พิจารณาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานเป็นสำคัญ เพราะผลงานวิจัย พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน รวมทั้ง 4 ฝ่าย แตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

2.2 ควรศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด ตามทัศนะของครูผู้สอน

และผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาสาเหตุของปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ที่พบจากการศึกษาครั้งนี้

เพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

บรรณาการ

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ

ประชากรศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2527.

_____. ระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2524.

_____. ระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย.

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คุรุสภา, 2524.

จเร เฉลิม่วงศ์. การศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และปัญหาในการปฏิบัติงานตาม

หน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 12. ปริทัศน์พนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2529. อัดสำเนา.

เฉลิมชัย ไชยเสน. การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริทัศน์พนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2531. อัดสำเนา.

ชุดอบรมศึกษานิเทศก์. การนิเทศการศึกษา. เอกสาร ศน. ที่ 13/2533 หน่วยศึกษานิเทศก์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

บันลือ พดุกะวัน. "การประถมศึกษากับคุณภาพ," ประชาศึกษา. 35 : 12 ; กันยายน 2528.

บุญเลิศ บุญเรือง. ศึกษานิเทศก์ที่รัก. กรุงเทพฯ : ตะกุกไทย, 2520.

ปรีชา ไตรโพธิ์. ข้อมูลของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา. ปริทัศน์พนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

ภิญโญ สาร. "ผู้นำกับศึกษานิเทศก์," การบริหารการศึกษา. 1 ; กรกฎาคม - กันยายน

2531.

ยุทธศักดิ์ ฮมแสน. บทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอศึกษาจากทัศนะของครูประถม

ศึกษาในเขตจังหวัดสกลนคร และนครพนม ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2526. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

วนิดา เลิศมลาคุณ. ความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเอง

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

วัชรินทร์ แสงศัพท์. สภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินูณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

ศุภลักษณ์ คูหาทอง. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาในทัศนะ

ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

สังัด อุทรานนท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม).

กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2530.

สามัญศึกษา, กรม, หน่วยศึกษานิเทศก์. คู่มือการนิเทศการศึกษามาตรปฏิบัติ. พระนคร :

โรงพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2511.

สายัณห์ ฝาน้อย. การศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2529. อัดสำเนา.

สมยศ เม่นแย้ม. "โครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา," (คพศ.7) ครูเชียงราย.

22 : 8 ; พฤษภาคม 2529.

สุจินต์ ดันเจริญ. บทบาทหน้าที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของ

ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินูณินพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

โสภณ รอดทอง. ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญประจำจังหวัด.

ปรินูณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2521. อัดสำเนา.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวง

ศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

คุรุสภา, 2524.

- อิทธิพล ศรีมังกร. การศึกษาความเข้าใจของศึกษานิเทศน์เกี่ยวกับงานตามหน้าที่ของ
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- Adams, Harold P. and Frank D. Dicky. Basic Principle of Supervision.
 American Book Company, 1953.
- Burton, William M. and Leo L. Brueckner. Supervision : A Social
Process. 3d ed. New York : Appleton Century Co., 1965.
- Eye, Glen G., Lanare A. Netzer and Robert D. Krey. Supervision of
Instruction. 2nd ed. New York : McGraw-Hill Book Co., 1959.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill
 Book Co., 1959.
- Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. 2nd ed.
 Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hill, 1975.
- Lucio, William H. and John D. McNeil. Supervision : A Synthesis of
Thought and Action. New York : McGraw-Hill Book Company, 1962.
- Marks, James R., Stoops Emery and Joice Stoops - King. Handbook
of Education Supervision : A Guide for the Practitioner.
 Bonton : Allyn and Bacon Inc., 1978.
- Spears, Harold. Improving the Supervision of Instruction. New York :
 Prentice - Hall, 1967.

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

1. นายปรุง พวงนัคคา รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร โคตรบรรเทา อาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. นายระลึก ธาณี ผู้ช่วยผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร
สำนักงานการศึกษาจังหวัดยโสธร
4. นางปราณี รอดโพธิ์ทอง ศึกษาานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
5. นายไกรพุทธ เพชรตันกุล ศึกษาานิเทศก์สำนักงานการศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ

10110

25 มกราคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางอารีย์พร อรรถพิบูล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 5

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง

ประธาน

รศ.พวงรัตน์ ทวีรัตน์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอ
ความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด.....โดยให้ศึกษานิเทศก์จังหวัด
จำนวน 70 คน

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
ขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เขตการศึกษา 5

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของ
ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5
2. คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน หรือหน้าที่การงานของท่านแต่ประการใด
แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของ
ศึกษานิเทศก์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกข้อ ด้วยความเป็นจริงมากที่สุด จึงจะ
เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยมากที่สุด
4. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติของ
ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบด้วยงาน
4 ฝ่าย ได้แก่ งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ งานฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา งานฝ่ายวิจัยและ
ประเมินผลทางการศึกษา งานฝ่ายบริการทางการศึกษา และมีคำถามแบบปลายเปิดต่อท้ายของ
งานแต่ละฝ่าย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น เพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะใน
การปฏิบัติงาน และปัญหาในการปฏิบัติงานได้ตามสมควร

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความหรือเติมข้อความที่เป็นจริงตาม
สถานภาพของท่านในปัจจุบัน

1. เพศ [] ชาย
[] หญิง
2. อายุ.....ปี
3. วุฒิ.....
4. ประสบการณ์ในการทำงาน [] 10 ปี และต่ำกว่า 10 ปี
[] สูงกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบด้วยงาน 4 ฝ่าย ได้แก่
งานฝ่ายพัฒนางานวิชาการ งานฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา งานฝ่ายวิจัยและประเมินผลทาง
การศึกษา งานฝ่ายบริการทางการศึกษา

คำชี้แจง

โปรดประเมินข้อละ 2 ครั้ง โดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือตรงกับ
สภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด

ครั้งที่ 1 ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัด มีระดับการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด โดยกาเครื่องหมาย / ในช่อง "ระดับการปฏิบัติ"
ตามความจริงหรือความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ครั้งที่ 2 ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัด มีปัญหามากน้อยเพียงใด โดยกาเครื่องหมาย / ในช่อง "ระดับปัญหา" ตามความจริง
หรือความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

การให้คะแนน ระดับการปฏิบัติ

ถ้าตอบมากที่สุด	หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด	ให้ 4 คะแนน
ถ้าตอบมาก	หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับมาก	ให้ 3 คะแนน
ถ้าตอบปานกลาง	หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง	ให้ 2 คะแนน
ถ้าตอบน้อย	หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับน้อย	ให้ 1 คะแนน
ถ้าตอบน้อยที่สุด	หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน

การให้คะแนน ระดับปัญหา

ถ้าตอบมากที่สุด	หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด	ให้ 4 คะแนน
ถ้าตอบมาก	หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับมาก	ให้ 3 คะแนน
ถ้าตอบปานกลาง	หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง	ให้ 2 คะแนน
ถ้าตอบน้อย	หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อย	ให้ 1 คะแนน
ถ้าตอบน้อยที่สุด	หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน

ตัวอย่าง

ลักษณะงาน	ระดับการปฏิบัติงาน					ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
งานฝ่ายพัฒนาวิชาการ										
1. งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อน										
1.1 วางแผนและดำเนินการเปิดชั้นเรียนระดับก่อนประถมศึกษา		/							/	
1.2 ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบเทคนิควิธีการจัดประสบการณ์และเผยแพร่แก่สปอ. และศูนย์พัฒนาระดับก่อนประถมศึกษาหรือโรงเรียนแล้วแต่กรณี					/	/				

ลักษณะงาน	ระดับการปฏิบัติงาน					ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.5 ส่งเสริมการใช้ หลักสูตร โดยการ เป็นวิทยากรหรือ ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับหลักสูตร แก่บุคลากรที่ เกี่ยวข้อง										

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลักษณะงาน	ระดับการปฏิบัติงาน					ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ศึกษาแก่ สปอ./ สปก. กลุ่ม โรงเรียน โรงเรียนหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง										
3.3 จัดประชุมสัมมนา ศน.สปจ.กับ ศน. สปอ./สปก. เพื่อ พัฒนางาน ปฏิบัติ การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา										

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

ลักษณะงาน	ระดับการปฏิบัติงาน					ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.3 ประเมินมาตรฐาน การจัดการศึกษา ระดับโรงเรียน										
5.4 ประสานงาน สนับสนุนส่งเสริม การพัฒนา โรงเรียนให้ได้ ตามมาตรฐาน										
5.5 สรุปรายงานการ ดำเนินงานและ เผยแพร่ผลงาน โรงเรียนที่ได้ มาตรฐาน										

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

[illegible]

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางอารีย์พร ชื่อสกุล อรรณวดิกุล

เกิดวันที่ 1 เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช 2497

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 69 ถนนเพชรเกษม ตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77150

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ศึกษาพิเศษที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77000

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2512 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนพิบูลย์สงครามอุบลรัตน์
อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
- พ.ศ. 2514 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากวิทยาลัยอุตสาหกรรมสิ่งทอ
อำเภอไพศาราม จังหวัดราชบุรี
- พ.ศ. 2515 บป. จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. 2518 พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง ส่นามสอบ จังหวัดราชบุรี
- พ.ศ. 2521 กศ.บ. (วิชาเอกสุขศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พลศึกษา
- พ.ศ. 2536 กศ.ม. (วิชาเอกการบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

เขตการศึกษา 5

บทคัดย่อ

ของ

อารีย์พร อรรถวุฒิกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

เมษายน 2536

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาและการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 จำแนกตามวุฒิและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษานิเทศก์จังหวัด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปฏิบัติงานเท่ากับ .9747 และแบบสอบถามปัญหาในการปฏิบัติงานเท่ากับ .9722 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าที (t-test)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด รวมทั้ง 4 ฝ่าย ปฏิบัติงานน้อยงานที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา งานที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การสร้างคลังข้อสอบ
2. ปัญหาในการปฏิบัติงานที่พบมากที่สุด ได้แก่ การผลิตสื่อต้นแบบ (บางประเภท) และเอกสารคู่มือให้แก่กลุ่มโรงเรียน เพื่อผลิตให้โรงเรียน ปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ได้แก่ การประสานงานหรือการจัดประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรให้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน
3. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด จำแนกตามวุฒิและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน
4. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด จำแนกตามวุฒิและประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้ง 4 ฝ่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษาและฝ่ายบริการทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

A STUDY ON TASK PERFORMANCE OF EDUCATIONAL SUPERVISORS UNDER
THE PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION OFFICES IN REGION V

AN ABSTRACT

BY

AREEPORN ADTHANVUDTIGUL

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Education Administration
at Srinakharinwirot University

April 1993

The purposes of this research were to study, and to compare problems and task performance on educational supervision in Educational Region V as classified by qualification and working experience.

The sample included to provincial educational supervisors under the provincial Primary Education offices in Region V. The instruments used for collecting data were the rating - scale questionnaires constructed by the researcher, with the reliability values .9747 for the questionnaire on problems and .9722 for the questionnaire on task performances. The statistics used for analyzing data were percentage, mean, standard deviation, and for testing the hypothesis was the t-test.

The research findings were as follows:-

1. The task performance of provincial educational supervisors were as at the low level. The task performed at the highest level was constructing educational measurement and evaluation instruments, and the task performed at the lowest level was constructing test-banks.

2. The problem on task performance found at the highest level was producing (some categories of) master media and teacher's manuals for school cluesters to reproduce for schools; and at the lowest level was coordinating or conducting meetings, training and seminar programs on experience and curriculum provision for district and sub-district offices, school cluesters and schools.

3. When the differences in task performance of provincial educational supervisors, as classified by qualification and working experience were compared, it was found with no statistical significance.

4. When the difference in problems on task performance of provincial educational supervisors, as classified by qualification and working experience were compared, it was found with statistically significant difference at the .05 level in 4 sections, but in the academic development section and the educational supervision development section with no statistically significant difference.